

Afgørelser – Reg. nr.:

Fredningen vedrører:

Domme

Taksationskommissionen

Natur- og Miljøklagenævnet

Overfredningsnævnet

Fredningsnævnet

Forslag

Dispensationer: sidst i filen med den nyeste til sidst

NATUR- OG
MILJØKLAGENÆVNET

Rentemestervej 8
2400 København NV
Telefon: 72 54 10 00
nmkn@nmkn.dk
www.nmkn.dk

**Natur- og Miljøklagenævnets
afgørelse af 20. oktober 2016
om fredning af Hyby Fælle i Fredericia Kommune
(NMK-520-00065)**

Indledning

Fredningsnævnet for Sydjylland, Nordlig del, har den 6. juli 2015 truffet afgørelse om at gennemføre en fredning af Hyby Fælle i Fredericia Kommune. Fredningsområdet er et af Forsvarets øvelsesområder, som ligger umiddelbart uden for Fredericia by. Sagen er rejst af Danmarks Naturfredningsforening, og har sin baggrund i at sikre områdets natur- og landskabsmæssige værdier, hvis området på et tidspunkt skal afhændes som militært øvelsesområde.

Fredningsområdet er på ca. 197 ha, og afgrænses mod syd af Læsøvej, mod vest og nordvest af kaserneområdet og bymæssig bebyggelse, mod nord af skovene op mod Treldehø og mod øst af kyststrækningen ud for øvelsesområdet.

Fredningsområdet ejes af Forsvarsministeriet.

Der er ikke tilkendt erstatning i anledning af fredningen.

Afgørelsen er påklaget til Natur- og Miljøklagenævnet af Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse samt af Fredericia Kommune.

Baggrunden for fredningsforslaget

For en beskrivelse af den nærmere baggrund for fredningssagen henvises til Fredningsnævnet for Sydjylland, Nordlig del, afgørelse af 6. juli 2015.

I fredningsforslaget fra Danmarks Naturfredningsforening er bl.a. anført følgende:

”Hyby Fælle, herefter kaldet Fælleden, er et af Forsvarets øvelsesområder, som gennem en mange-årig anvendelse til øvelsesformål for militære aktiviteter, har udviklet en enestående naturtilstand. Fælleden ligger umiddelbart uden for Fredericia by, som gør området til et yndet udflugtsmål for byens befolkning.

Områdets natur og landskab er værdifuldt og vekslende. Variation og dynamik kendetegner landskabet, som består af tæt skov, stejle kystklinter og dybe kløfter samt store åbne eng-, overdrevs- og slettearealer. Landskabet ligger klemmt mellem massiv bymæssig og industriel udnyttelse fra syd og vest, med en brat overgang ud til det åbne havområde Lillebælt mod øst. Dette fornemmes fra de mange gode udsigtspunkter langs den stejle kystklint. Mod nord ligger det massive skovområde "Trelde Næs", hvis udbredelse begynder med Forsvarets del af Kirstinebjerg Skov.

Baggrunden for fredningsforslaget er, at Hyby Fælleds meget attraktive kystnære beliggenhed vil kunne gøre området til genstand for spekulation, den dag Forsvaret måtte opgive området til militære øvelsesformål. Der er DN bekendt ingen aktuelle planer om, at området ikke længere skal anvendes til forsvarsformål, men da vi gennem de sidste mange år har set, at Forsvarsministeriet løbende har afhændet øvelsesområder (f.eks. Hellebæk øvelsesplads, Melby Overdrev, Amager Fælled, Flyvestation Værløse og Henriksholm ved Vedbæk), blandt andet fordi den militærtekniske udvikling har overflødiggjort mange forsvarsanlæg og -arealer, afspejler dette fredningsforslag en rettidig omhu i forhold til at beskytte områdets natur- og landskabsværdier i tide."

Fredningens afgrænsning

Fredningen omfatter ejendommene matr.nr. 7, Kirstinebjerg, Fredericia Jorder, matr.nr. 21 Kirstinebjerg, Fredericia Jorder, matr.nr. 94 Trelde, Fredericia Jorder, matr.nr. 290a og matr.nr. 290b Fredericia Kobbeltjorder, matr.nr. 391kh, del af matr.nr. 391b, matr.nr. 392 og matr.nr. 393 Fredericia Stadsjorder, samt vejarealerne matr.nr. 7000a Kirstinebjerg, Fredericia Jorder og del af matr.nr. 7000bp Fredericia Kobbeltjorder.

Ejendommene ejes af Forsvaret, bortset fra vejarealerne, der ejes af Fredericia Kommune.

For nærmere oplysning om afgrænsningen henvises til fredningsnævnets fredningskort.

Beskrivelse af fredningsområdet

For en nærmere beskrivelse af fredningsområdet henvises Fredningsnævnet for Syddanmark, Nordlig dels, afgørelse af 6. juli 2015.

Det fremgår bl.a., at kyststrækningen ud for øvelsespladsen er et udpeget nationalt geologisk interesseområde, som har stor forsknings- og undervisningsmæssig værdi, da det er det eneste sted i landet, hvor der er åben, permanent profil gennem de "Limnisk Holstein-aflejringer". Aflejringerne er dateret til at være 245.000 år gamle. På arealerne er der 25 ha med beskyttet overdrev, 2 ha med hedearealer, 7 ha med moser, 27,5 ha engarealer, 45 ha slettearealer, kystklinter karakteriseret som overdrev, samt søer, vandhuller og vandløb i mindre omfang. Der er ikke mange landbrug, der grænser op til Hyby Fælled, og biodiversiteten er derfor høj. Sammen med Trelde Næs-skovene rummer øvelsespladsen en meget rig og speciel flora og natur, herunder flere sjældne orkideer. Hyby Fælled er sammen med de øvrige skove på Trelde Næs en velundersøgt botanisk skovlokaltet, hvis botaniske værdi af Miljøministeriet er klassificeret som en "Lokaltet af større betydning". I området er vandsalamander og løvfrø, sjældne og truede insekter samt en rig og varieret fuglefauna, herunder 50 ynglefuglearter.

Offentlighedens adgang

Der er adgang til Hyby Fælled når militæret ikke afholder øvelse, og området er i dag et yndet rekreativt udflugtsmål, uanset sin nuværende status som militær øvelsesplads.

Der foregår flere organiserede aktiviteter på Hyby Fælle, såsom hundetræning, flugtskydning, orienteringsløb, politiets uddannelser og hjemmeværnet.

Frednings- og planmæssige forhold

Fredningsområdet har landzonestatus, og er i kommuneplanen udlagt som militært område. Der er ingen lokalplanlagte arealer inden for fredningsområdet.

Der er ingen eksisterende fredninger inden for eller op til fredningsområdet. Den yderste spids af Trelde Næs er fredet, men denne fredning støder ikke op til Fælleden.

Der er ikke udpeget Natura 2000-områder inden for fredningsområdet.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse

Fredningsnævnet har den 23. januar 2015 afholdt offentligt møde om fredningen.

Herefter har Fredningsnævnet for Sydjylland, Nordlige del, den 6. juli 2015 truffet afgørelse om at gennemføre en fredning af Hyby Fælle i Fredericia Kommune.

Fredningsnævnet fandt, at formålet med fredningen om at sikre Hyby Fælle som et større, sammenhængende landskabsområde med nationalt værdifulde lokaliteter, der ikke skal kunne gøres til genstand for fremtidig byudvikling med vejanlæg, bebyggelse og andre permanente anlæg samt at bevare de landskabelige og naturmæssige kvaliteter, de kulturhistoriske værdier og områdets fremtidige rekreative anvendelse, opfylder de betingelser, der i medfør af naturbeskyttelseslovens § 1, stk. 2, kan begrunde gennemførelsen af en fredning.

Fredningsnævnet fandt, at Hyby Fælle ikke alene har en lokal værdi, men rummer et enestående landskab, der tillige har stor national værdi. Selvom der ikke er en aktuel trussel mod Hyby Fælle, er området et af de få nærområder, som kan anvendes til boligformål den dag, Forsvaret opgiver Hyby Fælle, og området kan kun sikres som et nærområde af stor rekreativ værdi og som et enestående landskab gennem en fredning, som alene kan ændres eller ophæves, hvis tungtvejende samfundsmæssige hensyn gør sig gældende. Fredningsnævnet har vurderet, at de generelle beskyttelsesbestemmelser i naturbeskyttelsesloven varetager de samme formål som en fredning, medens planlægningen af områder ud fra planlovgivningen gennemføres af hensyn til andre formål, som derfor kan være i strid med de hensyn, der kan varetages gennem en fredning.

Fredningsnævnet har bemærket, at selvom der kan opnås en beskyttelse af Hyby Fælle gennem kommune- og lokalplaner og området i øvrigt er beskyttet gennem naturbeskyttelseslovens generelle bestemmelser, vil bindinger på Hyby Fælle, etableret gennem planlovgivningen, kunne ændres, og ønsket herom vil gøre sig gældende, hvis behovet for boligområder stiger i takt med kravet om bynære boligområder i naturskønne omgivelser.

Fredningsnævnet har på den baggrund vedtaget fredningsforslagets afgrænsning og de foreslåede fredningsbestemmelser, bortset fra ændringer i §§ 2, 3, 4 og 6. Fredningsbestemmelserne fremgår af Fredningsnævnet for Sydjylland, Nordlig del's afgørelse af 6. juli 2015.

Fredningsnævnet har truffet afgørelse om, at der ikke tilkendes erstatning, da området er ejet af en offentlig myndighed, jf. § 39 i naturbeskyttelsesloven.

Klager og bemærkninger

Natur- og Miljøklagenævnet har modtaget klager fra henholdsvis Forsvarets Ejendomsstyrelse og Fredericia Kommune.

Danmarks Naturfredningsforening og Naturstyrelsen har ved breve af henholdsvis 21. oktober og 29. oktober 2015 kommenteret klagerne.

Forsvarets Ejendomsstyrelse (herefter "Forsvaret") har påklaget fredningsafgørelsen ved brev af 20. juli 2015.

Forsvaret har *principalt* nedlagt påstand om, at afgørelsen om fredning ophæves. *Subsidiært* ønskes fredningen ændret, således af § 4, 4. led, udgår, samt at § 8 udgår eller ordlyden ændres. *Mere subsidiært* ønskes fredningen hjemvist til fornyet behandling i fredningsnævnet.

Forsvaret finder, at fredningen af Hyby Fælle er unødvendig, og at det er fuldstændig utænkeligt, at der vil blive bygget på Hyby Fælle.

Det anføres, at Natur- og Miljøklagenævnet gentagne gange har fastslået, at det er en forudsætning for anvendelse af fredningsinstituttet, at de naturværdier, der ønskes bevaret, ikke kan beskyttes på anden betryggende måde. Forsvaret gør gældende, at det ikke er korrekt, når fredningsnævnet på side 40 i afgørelsen anfører, at en regulering gennem planloven ikke er lige så betryggende som gennem naturbeskyttelsesloven. Forsvaret finder, at fredningsområdets anvendelse allerede er reguleret gennem Kommuneplan Fredericia 2013-2025, hvoraf fremgår, at områdets anvendelse ved en flytning af militærets funktioner skal anvendes som natur- og rekreativt område.

Forsvaret bestrider fredningsnævnets argumentation om, at bindinger gennem planlovgivningen kan ændres, såfremt behovet for boligområder stiger. Forsvaret begrundet dette med, at området ligger indenfor kystnærhedszonen, hvorfor det er urealistisk, at området inddrages til bebyggelse. Endvidere ligger området i landzone. Forsvaret anfører, at en kombination af landzone og kystnærhedszone indebærer strenge krav til ny planlægning, idet planlovens formål er at værne om natur og miljø, bevare dyre- og planteliv samt særligt bevare værdifulde landskaber.

Det anføres, at Danmarks Naturfredningsforenings frygt for byudvikling er urealistisk. Det anføres, at der er eksisterende beskyttelse af den rige natur og kultur gennem plejeplan, naturbeskyttelseslovens § 3, bilag IV-arter, museumslovens § 29e og naturbeskyttelseslovens §§ 15-18.

Det anføres, at det i "Handlingsplan for fredning 2013", side 30, er fastslået, at der skal være en aktuel og konkret trussel mod fredningsværdierne i det pågældende område. Det anføres, at både Forsvaret, Fredericia Kommune og diverse organisationer er enige om, at området skal forblive i sin nuværende tilstand.

Forsvaret bemærker, at der ikke ses dokumentation for eller indikationer på, at området skulle blive opgivet som øvelsesplads for militært brug, og en indikation må i det mindste kræves, for at man kan tale om en trussel.

Det anføres, at samtlige punkter i fredningens formål i § 1 allerede opretholdes, ligesom området plejes og vedligeholdes gennem drifts- og plejeplan. Det gøres derfor gældende, at en fredning ikke vil være til yderligere gavn for områdets landskabelige, naturmæssige og rekreative områder. Selv hvis man forestiller sig en afhændelse af arealet til kommunen, vil fredningen ligge som en begrænsning for anvendelsen af området til rekreative projekter, idet de ville kræve dispensation. Også derfor kan en fredning ikke støttes. Den eksisterende anvendelse af området har medført, at området har udviklet sig til et naturskønt område.

For så vidt angår den subsidære påstand, finder Forsvaret, at fredningens § 4, 4. led, om, at bygninger og anlæg, der har tjent til træning af soldater, skal fjernes på Forsvarets foranledning, bør udgå. Det anføres, at bestemmelsen potentielt strider imod fredningens formål om rekreativ anvendelse. I et tænkt tilfælde, hvor Forsvaret forlader området, vil eksisterende skydebaner kunne sælges eller udlejes og dermed opfylde fredningens formål, hvilket ikke vil kunne lade sig gøre med den nuværende bestemmelse.

Forsvaret ønsker tillige, at § 8 udgår eller ordlyden ændres til "Bestemmelser om jagt/bestandsregulering fastsættes i den til enhver tid gældende drifts- og plejeplan for området".

Det anføres, at et jagtforbud strider mod fredningens formål om at bevare og forbedre områdets rekreative anvendelse, og ikke forekommer begrundet i de øvrige fredningsbestemmelser. Det bemærkes, at Naturstyrelsen under det offentlige møde gjorde opmærksom på, at jagtforbuddet forekommer ubegrundet. Der henvises til, at jagt er reguleret selvstændigt ved lov.

Danmarks Naturfredningsforening har i sine bemærkninger til klagen kraftigt opfordret til, at fredningen opretholdes. Det anføres, at fredningen er formuleret, så Forsvaret på ingen måde generes af fredningsbestemmelserne, så længe arealet benyttes til forsvarsformål. Forsvarets synspunkt må derfor bero på en misforståelse af fredningens intention, eller at man ønsker at fastholde en potentiel god salgsvare med et udviklingspotentiale, den dag Forsvaret ønsker at afhænde området.

For så vidt angår § 4, 4. led, har DN bemærket, at bestemmelsen er rimelig og tjener det sigte, at Forsvaret rydder op efter sig, når anlæg og bygninger ikke længere tjener det formål, de er opført for. DN har ingen bemærkninger til en omformulering af § 8. Påstanden om at hjemvise sagen til fornyet behandling har DN ingen bemærkninger til, ud over at det vil være formålsløst.

Naturstyrelsen har til klagen bemærket, at styrelsen henholder sig til sit indlæg på det offentlige møde, som er gengivet i fredningsnævnets afgørelse, side 20-23. Det fremgår bl.a. heraf, at styrelsen ikke vil udtale sig imod fredningen, uanset at der ikke foreligger nogen aktuel trussel mod området.

Naturstyrelsen har vurderet, at en fredning af Hyby Fællede hverken er nødvendig eller akut påtrængende, fordi der ikke er nogen aktuel trussel, og det kan hævdes, at en fredning er en ekstra sikkerhed, såfremt det besluttes, at Forsvaret skal forlade området. Fredningen vil ligge uvirksom hen ind-

til det tidspunkt indtræder, hvorefter fredningen vil tilføre noget ekstra. Naturstyrelsen vil derfor ikke som sådan udtale sig imod en fredning.

I forhold til den subsidiaire påstand, er det styrelsens opfattelse, at fredningsbestemmelsens § 4, 4. led, er usædvanlig og byrdefuld og bør udgå. Bestemmelsen om jagtforbud i § 8 forekommer ikke velbegrundet eller saglig i forhold til fredningens hovedformål og bør udgå eller omformuleres som foreslået.

Naturstyrelsen har gjort opmærksom på, at angivelsen i § 6, 1. led, ikke er korrekt. Naturstyrelsen er ikke plejemyndighed på statsejede arealer, men derimod den administrerende statslige myndighed, jf. plejebekendtgørelsens § 2.

Fredericia Kommune har påklaget fredningsafgørelsen ved mail af 4. august 2015, som består af en henvisning til kommunens notat om diverse bindinger på Hyby Fælle af februar 2015, som har været fremlagt for fredningsnævnet. Det fremgår bl.a. heraf, at Fredericia er stærkt tilknyttet til forsvaret, og kommunen har en klar forventning om, at tilhørsforholdet fortsætter.

Kommunen anfører, at de natur- og landskabsmæssige værdier i området er beskyttet gennem kommuneplan, kystnærhedszone og naturbeskyttelsesloven. Kommunen finder derfor ikke, at der er behov for en "mer"-beskyttelse gennem en fredning. Kommunen lægger mere vægt på, at områdets beskyttelse og benyttelse skal afgøres ved en demokratisk proces på det tidspunkt, hvor Forsvaret måtte vælge at afhænde området.

Danmarks Naturfredningsforening har til kommunens klage anført, at klagen er en gennemgang af lovgivnings- og planmæssige rammer, der beskytter områdets værdier. På den baggrund finder kommunen, at en fredning er overflødig, samtidig med at kommunen foretrækker en demokratisk proces om områdets benyttelse og beskyttelse. Til det anførte bemærker DN, at det erfaringsvist er lettere at gennemføre beskyttelse i form af fredning, inden et område kommer i spil til f.eks. byudvikling, og den konkrete fredning vil sikre, at kommunens gode intentioner fastholdes, hvis Forsvaret forlader området. Det bemærkes endvidere, at kun dele af Hyby Fælle er beskyttet efter naturbeskyttelsesloven, idet en stor del af området ligger uden beskyttelse, og dermed kan indgå i en kommuneplan til byudviklingsformål, sportsanlæg og lignende. Samtidig er både natur- og planlovgivning pt. under omdannelse, hvorfor den nuværende beskyttelse meget sandsynligt er reduceret om kort tid.

Naturstyrelsen har til kommunens klage anført, at styrelsen henviser til sit indlæg på fredningsnævnets møde.

Sagens behandling i Natur- og Miljøklagenævnet

Natur- og Miljøklagenævnet besigtigede den 21. september 2016 fredningsområdet og holdt samme dag offentligt møde om sagen.

Danmarks Naturfredningsforening gjorde rede for foreningens forslag om fredning af Hyby Fælle.

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse gentog under mødet sine argumenter fra klageskrivelsen om, at styrelsen finder, at området er tilstrækkeligt beskyttet. Styrelsen henviste bl.a. til kommunepla-

nen. Styrelsen bemærkede, at der ikke er intentioner om at forringe værdierne i området og henviste til, at området er omfattet af en plejeplan, og at der fra Forsvarets side gøres meget ud af pleje området.

Forsvarets Telegrafregiment, som hører til på Ryes Kaserne og i det daglige anvender Hyby Fællede til militære aktiviteter, udtrykte en bekymring for, om fredningen kunne være en hindring for Forsvarets fremtidige aktiviteter, som ikke nødvendigvis er de samme, som i dag, idet fremtidens kampplads ikke kan forudses. Forsvaret henviste til fredningsbestemmelsernes § 2 om den militære anvendelse, hvoraf fremgår, at "Fredningen hindrer ikke, at den militære anvendelse kan fortsætte som hidtil". Forsvaret mente, at "som hidtil" kan give anledning til fortolkningsproblemer, idet bestemmelsen kan forstås som om, at de aktiviteter, som Forsvaret har på fredningstidspunktet, også skal være de samme aktiviteter, som må fortsætte. Forsvaret redegjorde herefter for, at der løbende sker udvikling i den måde, der føres krig på, hvilket betyder, at træningsaktiviteterne ændrer sig tilsvarende. Som eksempel blev nævnt, at en fremtidig krigsplads kan være en majsmark, hvorfor det ikke kan udelukkes, at der på et tidspunkt skal dyrkes majs på Hyby Fællede af hensyn til træningen.

Danmarks Naturfredningsforening bemærkede, at det ikke har været intentionen med bestemmelsen, at Forsvarets aktiviteter skal hindres, og hvis Forsvaret har brug for f.eks. majsmarker som led i de militære aktiviteter, er fredningen ikke til hinder for dette. Danmarks Naturfredningsforening bemærkede endvidere, at det er Forsvarets fortjeneste, at området er plejet så godt, og at natur- og landskabsværdierne er så store.

Fredericia Kommune bemærkede, at kommunen fortsat er imod en fredning og uddybede synspunkterne fra klagen, herunder at kommunen ønsker en demokratisk proces omkring anvendelsen af området. Kommunen bemærkede, at området allerede er beskyttet, og at det er et tænkt scenarie, at der skal byudvikles, idet det ikke er aktuelt at bygge på Hyby Fællede.

Kommunen oplyste, at man fra kommunens side forsøger at få den nye politiskole til Fredericia. Politiskole og hjemmeværn anvender i dag Hyby Fælleds skydebaner til øvelser, og hvis det lykkes at få politiskolen til byen, er det vigtigt, at der kan tilbydes skydefaciliteter også efter, at Forsvaret evt. har forladt stedet.

Det blev endvidere bemærket, at fredningen er til hinder for, at de allerede etablerede anlæg og bygninger, såvel som etablering af nye, vil kunne anvendes til rekreative oplevelser i forhold til moderne friluft aktiviteter.

Kommunens mundtlige bemærkninger blev efterfølgende sendt på mail til Natur- og Miljøklagenævnet.

Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning (tidl. Naturstyrelsen) henviste til sine skriftlige bemærkninger.

Natur- og Miljøklagenævnets bemærkninger og afgørelse

I sagens behandling har deltaget Natur- og Miljøklagenævnets 10 medlemmer: Pernille Christensen (formand), Ole Pilgaard Andersen, Jeppe Brogård, Torben Hansen, Pelle Andersen-Harild, Marianne Højgaard Pedersen, Peter Thyssen, Henrik Waaben, Henrik Høegh og Jens Vibjerg.

Et flertal af nævnets medlemmer finder, at Hyby Fæled er fredningsværdigt og lægger vægt på, at området har væsentlige landskabelige, kulturhistoriske, geologiske og naturmæssige værdier af national interesse, og at fredningens formål er omfattet af de hensyn, som skal varetages efter naturbeskyttelseslovens § 1.

Flertallet udtaler, at området ikke aktuelt er truet, men finder, at det er rettidig omhu at frede Hyby Fæled. Flertallet finder ikke, at de generelle bestemmelser giver en tilstrækkelig beskyttelse af området. Flertallet er således enig i fredningsnævnets begrundelse, og stemte for at frede Hyby Fæled.

Mindretallet (Ole Pilgaard Andersen, Henrik Høegh og Jens Vibjerg) stemte imod at frede Hyby Fæled. Mindretallet udtaler, at der ingen trusler er for området, hverken på kort eller lang sigt. Mindretallet finder, at området allerede er tilstrækkeligt beskyttet af de generelle bestemmelser i bl.a. naturbeskyttelsesloven. Mindretallet finder derfor ikke grundlag for at anvende fredningsinstrumentet.

I overensstemmelse med flertallet kan Natur- og Miljøklagenævnet tiltræde, at der gennemføres en fredning af Hyby Fæled med den afgrænsning som er fastlagt af fredningsnævnet, og som fremgår af fredningsnævnets kortbilag.

Et enigt nævn besluttede herefter at stadfæste de af fredningsnævnet fastsatte fredningsbestemmelser med følgende ændringer:

Det ligger nævnet meget på sinde, at Forsvaret uhindret kan fortsætte med at udføre sine opgaver. For at imødekomme Forsvaret, ændres i fredningsbestemmelsernes § 2 "som hidtil" til "efter Forsvarets behov".

For at imødekomme et fremtidigt behov for skydebaner til brug for forskellige aktører, ændres § 4, 4. led som følger: "Fredningen er ikke til hinder for, at der etableres skydebaner til brug for politi, hjemmeværn, skytteforeninger m.fl."

I fredningsbestemmelsens § 6 ændres i første linje "Naturstyrelsen" til "den administrerende statslige myndighed".

Fredningsnævnet besluttede at indføje en bestemmelse i § 6 om, at der fastsættes en frist på 1 år for udarbejdelse af en plejeplan, men glemte at indsætte denne bestemmelse. Der indsættes derfor en sådan bestemmelse i § 6.

Nævnet finder, at det skal være muligt at lukke området for offentlighedens adgang af sikkerhedsmæssige årsager i forbindelse med bestandsregulering og skydning på baner. Det skal også være muligt at foretage plejeforanstaltninger, som kræver en særlig beskyttelse, og hvor det kan være nødvendigt at nægte offentligheden adgang. En del af Hyby Fæled består af skov, og det skal være muligt f.eks. at fælde træer på en sikker og forsvarlig måde.

Nævnet har besluttet, at fredningens § 8 fastholdes. Bestemmelsen vil ikke påvirke udøvelsen af jagt, før Forsvaret ikke længere ejer arealerne eller meddeler, at anvendelsen af arealerne til militære formål definitivt opgives helt eller delvist, jf. fredningens § 2.

På ovenstående baggrund stadfæstes Fredningsnævnet for Sydjylland, Nordlig dels, afgørelse af 6. juli 2015 med nedenstående ændringer af fredningsbestemmelserne:

Fredningens § 2 erstattes af følgende bestemmelse:

§ 2 Den militære anvendelse

Fredningen hindrer ikke, at den militære anvendelse kan fortsætte efter Forsvarets behov. Så længe arealerne anvendes af Forsvaret, reguleres arealernes drift og pleje, vejanlæg og bygningsarbejder af den til enhver tid gældende drifts- og plejeplan for Hyby Fælle, udarbejdet i samarbejde mellem Naturstyrelsen og Forsvaret.

Fredningsbestemmelsernes §§ 3-10 træder først i kraft den dag, hvor Forsvaret ikke længere ejer arealerne eller meddeler, at anvendelsen af arealerne til militære formål definitivt opgives helt eller delvist. Sker dette i etaper, træder fredningen i kraft, efterhånden som arealerne ikke længere skal anvendes til militære formål.

Fredningens § 4 erstattes af følgende bestemmelse:

§ 4 Bebyggelse, veje og tekniske anlæg m.v.

I fredningsområdet må der ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder eller andre lignende indretninger samt om- og tilbygninger til eksisterende bebyggelse.

Der må ikke etableres faste konstruktioner og anlæg. Eksempelvis må der således ikke anbringes usædvanlige hegn, tårne og lignende eller master, herunder lysmaster, master for luftledninger til strømforsyning, og der må ikke anlægges sportspladser, motorbaner eller skydebaner eller etableres oplags- eller lossepladser. Der må endvidere ikke opstilles campingvogne i området.

Der må ikke anlægges nye veje i området.

Fredningen er ikke til hinder for, at der etableres skydebaner til brug for politi, hjemmeværn, skytteforeninger m.fl.

Fredningens § 6 erstattes af følgende bestemmelse:

§ 6 Naturpleje og naturgenopretning

Fredericia Kommune er plejemyndighed på private og kommunalt ejede arealer, mens den administrerende statslige myndighed er plejemyndighed på statsejede arealer.

Naturpleje og naturgenopretning skal udføres i henhold til en plejeplan, som erstatter den for Forsvaret til enhver tid gældende drifts- og plejeplan for Hyby Fælle, og skal følge principperne og beskyttelsesniveauet for den på dette tidspunkt gældende drifts- og plejeplan. Der fastsættes en frist på 1 år for udarbejdelse af en plejeplan efter fredningens ikrafttræden, og plejeplanen skal indeholde konkrete bestemmelser for områdets anvendelse, pleje og forbedring for at udmønte fredningens formål.

Fredningen er ikke til hinder for, at naturgenopretningstiltag kan finde sted, når disse forudgående er fastlagt i plejeplanen. Plejemyndigheden har ret til uden udgift for vedkommende ejer at foretage naturpleje til opfyldelse af fredningens formål.

Såfremt der ikke kan opnås enighed om plejeplanen og varslede plejeforanstaltninger, skal Fredericia Kommune forelægge plejeplanen og de varslede foranstaltninger for fredningsnævnet, som herefter træffer afgørelse om gennemførelse af plejeforanstaltningerne, jf. den til enhver tid gældende bekendtgørelse om pleje af fredede arealer og tilsyn.

Fredningens § 9 erstattes af følgende bestemmelse:

§ 9 Offentlighedens adgang

Uanset fremtidigt ejerforhold er der fri fladefærdsel overalt til fods og på alle tider af døgnet i medfør af fredningen. Dette gælder også hegnede arealer. Uanset det anførte i første og andet punktum kan området lukkes for offentlighedens adgang af sikkerhedsmæssige årsager i forbindelse med bestandsregulering og skydning på baner. Længerevarende eller permanent aflukning kræver fredningsnævnets tilladelse.

Den til enhver tid gældende plejeplan skal sikre offentlighedens adgang gennem fastlæggelse af vej- og stiforløb, som tilgodeser et bredt sammensat publikum. Det skal dog være muligt for plejemyndigheden at lukke for offentlighedens adgang, såfremt særlige plejetiltag kræver dette, f.eks. fældning af træer eller særlig beskyttelse af planter m.v. Længerevarende aflukning og aflukning af større områder kræver fredningsnævnets tilladelse.

Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Er afgørelsen offentliggjort, regnes fristen dog altid fra bekendtgørelsen, jf. naturbeskyttelseslovens § 88, stk. 1.

På Natur- og Miljøklagenævnets vegne

Pia Vels Hansen
Fuldmægtig

Fredning af Hyby Fæled i Fredericia Kommune

**Kendelse afsagt af Fredningsnævnet for Sydjylland,
Nordlig del, den 6. juli 2015**

Kendelse
afsagt den 6. juli 2015
om
fredning af Hyby Fælle i Fredericia Kommune

Danmarks Naturfredningsforening har den 29. september 2014 fremsat forslag om fredning af det militære øvelsesområde - Hyby Fælle - i Fredericia Kommune.

Det er formålet med fredningen at sikre, at området ikke gøres til genstand for fremtidig byudvikling, at bevare og forbedre de landskabelige og naturmæssige kvaliteter i området, at bevare områdets kulturhistoriske værdier, at bevare og forbedre områdets fremtidige rekreative anvendelse samt at friholde området for bebyggelse, veje og andre permanente anlæg.

Fredningen hindrer ikke, at den militære anvendelse af Hyby Fælle kan fortsætte som hidtil. Så længe arealerne anvendes af Forsvaret, reguleres arealernes drift og pleje, vejanlæg og mindre bygningsarbejder af den til enhver tid gældende drifts- og plejeplan for Hyby Fælle, udarbejdet i samarbejde mellem Naturstyrelsen og Forsvaret.

Fredningsforslaget blev behandlet på et offentligt møde fredag, den 23. januar 2015.

Fredningsområdet

Fredningsforslaget omfatter ejendommene matr. nr. 7, matr. nr. 21 og matr. nr. 94 Trelde, Fredericia jorder, matr. nr. 290 a og matr. nr. 290 b Fredericia Kobbeljorder, matr. nr. 391 kh, del af matr. nr. 391 b, matr. nr. 392 og matr. nr. 393 Fredericia Stadsjorder, samt matr. nr. 7000a og del af matr. nr. 7000 bp Fredericia Kobbeljorder.

Fredningsområdet, der omfatter ca. 194 ha, afgrænses mod syd af Læsøvej, mod vest og nordvest af kaserneområdet og bymæssig bebyggelse, mod nord af skovene op mod Trelde og mod øst af kyststrækningen ud for øvelsesområdet.

Planmæssige forhold mv.

Hyby Fælle er i kommuneplanen udlagt som militært område i landområdet og indgår i den såkaldte Trelde Landskabspark.

Der er ingen lokalplanlagte arealer inden for fredningsområdet.

Hyby Fælle er beskrevet i en beretning om Forsvarets arealer, som Forsvarsministeriets Naturfredningsudvalg og Miljøministeriet udarbejdede i 1974.

Forsvarsministeriets Naturfredningsudvalg og Miljøministeriet har konkluderet i beretningen, at Hyby øvelsesplads på sigt på grund af fælledens bynære beliggenhed kan være af betydning for offentligheden og derfor bør sikres som et bebyggelsesfrit område.

Fredningsforslaget

Danmarks Naturfredningsforening har anført følgende om baggrunden for forslaget om fredning af Hyby Fællede:

”1. Baggrunden for forslaget

...

Hyby Fællede, herefter kaldet Fælleden, er et af Forsvarets øvelsesområder, som gennem en mange-årig anvendelse til øvelsesformål for militære aktiviteter, har udviklet en enestående naturtilstand. Fælleden ligger umiddelbart uden for Fredericia by, som gør området til et yndet udflugtsmål for byens befolkning.

Områdets natur og landskab er værdifuldt og vekslende. Variation og dynamik kendetegner landskabet, som består af tæt skov, stejle kystklinter og dybe kløfter samt store åbne eng-, overdrevs- og slettearealer. Landskabet ligger klemmt mellem massiv bymæssig og industriel udnyttelse fra syd og vest, med en brat overgang ud til det åbne havområde Lillebælt mod øst. Dette fornemmes fra de mange gode udsigtspunkter langs den stejle kystklint. Mod nord ligger det massive skovområde ”Trelde Næs”, hvis udbredelse begynder med Forsvarets del af Kirstinebjerg Skov.

Baggrunden for fredningsforslaget er, at Hyby Fælleds meget attraktive kystnære beliggenhed, vil kunne gøre området til genstand for spekulation, den dag Forsvaret måtte opgive området til militære øvelsesformål. Der er DN bekendt ingen aktuelle planer om, at området ikke længere skal anvendes til forsvarsformål, men da vi gennem de sidste mange år har set, at Forsvarsministeriet løbende har afhændet øvelsesområder (f.eks. Hellebæk øvelsesplads, Melby Overdrev, Amager Fællede, Flyvestation Værløse og Henriksholm ved Vedbæk), blandt andet fordi den militærtekniske udvikling har overflødiggjort mange forsvarsanlæg og -arealer, afspejler dette fredningsforslag en rettidig omhu i forhold til at beskytte områdets natur- og landskabsværdier i tide.

I år 2000 gennemførte Naturklagenævnet fredningen af Høvelte-Sandholm-Sjælsmark Øvelsesplads i Allerød, Hørsholm og Birkerød kommuner. Baggrunden her var den samme, nemlig at sikre landskabet og dets natur imod en bymæssig udvikling. Ligesom det gælder for Hyby Fællede, er Forsvarsministeriet fortsat ejer og bruger af Høvelte-Sandholm-Sjælsmark Øvelsesplads. Og som i denne aktuelle sag, betød fredningen dengang ikke, at den militære anvendelse blev forhindret, men at området, såfremt denne anvendelse stopper, vil være sikret som offentligt naturområde. Indtil da vil arealernes drift og pleje, vejanlæg og mindre bygningsarbejder være reguleret af den til enhver tid gældende drifts- og plejeplan for Hyby Fællede, som er udarbejdet i samarbejde mellem Naturstyrelsen og Forsvaret.

Et andet aktuelt eksempel på at der er god fornuft i at sikre de fælles landskabs- natur og rekreative værdier i tide, er Statens aktuelle planer om at gennemføre en fredning af Dyrehaven nord for København. Der er ingen trusler imod området i dag, men da ingen ved hvad fremtiden bringer af manglende vilje til fortsat at passe på vore fælles naturområder, så har man fra Miljøministeriets side besluttet at nedskrive den mangeårige gode praksis i en fredning. DN finder dette klogt og fremsynet.

2. Fredningsforslagets afgrænsning

Fredningsområdet afgrænses mod syd af Læsøvej, som også udgør grænsen mellem Fredericia by og øvelsesområdet. Mod vest ligger grænsen op til kaserneområdet, som holdes uden for fredning. Videre nord på løber fredningsgrænsen i skellet mellem by og øvelsesområde indtil byen stopper. Her fortsætter fredningsgrænsen nordpå, krydser Egehavevej og går videre op til Ryttergrøftvejen, som den følger i nordøstlig retning ca. 200 meter og går herefter vinkelret mod sydøst til den rammer Egehavevej, som den følger ca. 400 meter til fredningens nordligste punkt. Herefter slår fredningsgrænsen et knæk mod sydøst og løber ca. 200 meter i matrikelgrænsen og igen et knæk mod sydvest ca. 400 meter. Herefter krydser fredningsgrænsen gennem Kirstinebjerg Skov og følger matriklerne, som i dag hører under Hyby Øvelsesplads, ud til kysten, hvor den følger denne sydpå, ned til Læsøvej.

Fredningsforslagets afgrænsning fremgår endvidere af kortbilag 1.

Udsigten fra Fælleden mod spidsen af Trelde Næs. På billedet ses en af skræntens strækninger med sand.

3. Beskrivelse af fredningsområdet

Landskabsformer og geologi

Nord for Fredericia skyder Trelde Næs ud i et forbjerg, hvor Lillebælt og Vejle Fjord mødes. På den nordlige side af Trelde Næs har havet eroderet en stejl ca. 1,5 km lang kystklint, Trelde Klint, med blottede moræneaflejringer. På den sydlige side karakteriseres kysten af udskredne flager af plastisk ler.

Kyststrækning ud for øvelsespladsen hører under det nationalt geologiske interesseområde nr. 96, udpeget af Skov- og Naturstyrelsen (nu Naturstyrelsen). Lokaliteten har stor forsknings- og undervisningsmæssig værdi da det er det eneste sted i landet, hvor der er en åben, permanent profil gennem de såkaldte "Limnisk Holstein-aflejringer", som er dateret til at være 245.000 år gamle.

Lillebæltsformationen, som præger kyststrækningen fra Trelde Næs til og med Hyby Fælle udgør en del af den såkaldte plastiske ler. Det er en havaflejrings fra den ældre tertiære tid, eocæn, dannet for omkring 50 millioner år siden. Desuden forekommer spredte klinger med istidsaflejringer, især smeltevandssand fra jordens yngste periode, kvartærtiden.

Lillebæltsleret er vidt udbredt i Danmarks undergrund og strækker sig ned i Slesvig og Holsten samt ud i store dele af Nordsøen. Leret ligger normalt dybt og er derfor kun synligt på et fåtal af lokaliteter, hvoraf forekomsterne fra Trelde Næs til og med Hyby Fælle er de største i Danmark. Leret blev aflejret i et varmt, formentlig subtropisk hav, der udgjorde datidens Nordsø. Havet strakte sig ind over Danmark, Nordtyskland og Holland-Belgien.

Lillebæltsleret forekommer som foldede og opskudte partier anbragt i den nuværende position under istidernes gletsjerfremstød, og leret kendetegnes først og fremmest ved en overordentlig stor finhedsgrad.

Fælleden indgår i et stort naturområde, der strækker sig fra byen over Fælleden, de private skove og til kommunens skov på Trelde Næs. Hele dette landskab er kommet med i kommuneplanen som et af fire landskabsområder under navnet Trelde Landskabspark. På et kystområde på ca. 7 km er der ikke et hus eller et sommerhus, hvilket i sig selv gør landskabet temmelig unikt.

På reliefkortet fra Arealinfo ses Trelde Næs med de udskridende skrænter. Det omtrentlige fredningsområde er indtegnet med rødt. Her ses tydeligt de dybe slugter, som er med til at give området karakter.

Den store variation i landskabet mellem tæt skov, stejle kystklinter og dybe kløfter i kombination med enge, overdrev og sletter, gør landskabet overordentligt oplevelsesrigt. Helt specielle er de dy-namiske kystklinter, som på grund af det før nævnte særlige, plastiske lillebæltsler er i konstant skred og bevægelse ud i havet.

Øvelsespladsens sydlige del er fladstrakt, men længere mod nord bliver landskabet mere bølgende, hvilket forstærkes jo tættere man bevæger sig ud mod kysten.

Overgangen mellem skov og land er forholdsvis blød, da de mange brede levende hegn, krat og bugtede skovbryn er med til at udviske forskellen mellem det åbne og lukkede landskab. Det er et positivt særsyn, at skovbrynene er brede og bugtede, samt at de til dels har fået lov til at brede sig på bekostning af det åbne land.

Naturtyper

På Fælledens græsklædte arealer er der tre områder med beskyttet overdrev, som tilsammen udgør 25 ha eller 11 % af øvelsespladsen. Overdrevene findes især langs kystklinten i den sydlige og cen-trale del af øvelsespladsen samt øst for Enghaven. Overdrev er karakteriseret som tørbundsarealer med lysåben, naturlig græs- og urteflora, som ikke har været gødsket eller jordbearbejdet igennem en længere årrække, og som typisk har et meget artsrigt og botanisk interessant vegetationsdække og insektliv.

Hede udgør kun 2 ha eller 1% af øvelsespladsens samlede areal. Naturtypen er karakteriseret ved en hedevegetation med tydelig forekomst af karakteristiske dværgbuske, i dette tilfælde hedelyng, farve-visse og lav skorsoner. Naturmæssigt er hede en vigtig naturtype på øvelsespladsen, bl.a. fordi arealerne ligger i forbindelse med andre beskyttede naturtyper som overdrev og eng. Disse områder har i en lang periode været drevet uden gødskning, sprøjtning eller dyrkning, hvis overhovedet nogen sinde. Hedearealet findes på øvelsespladsens sydlige del.

Øvelsespladsens moser udgør 7 ha svarende til ca. 3 % af det samlede areal. Definitionen af mose sker primært ud fra botaniske kriterier. Der findes moseområder på øvelsesområdet nordlige del, i den centrale del af Kirstinebjerg Skov samt i lavningerne nord for Nærkampsvej, men det absolut største moseområde findes vest for Fælledvej og udgør 5,8 ha. Området fremtræder dog ikke umiddelbart som en mose, men som en meget våd højstaudeeng.

Vand i landskabet skaber levesteder til mange arter og øger biodiversiteten betragteligt. På billederne ses nogle af områdets søer.

Engene på øvelsespladsen udgør tilsammen 27,5 ha eller 12 % af det samlede område. Engens plantesamfund er karakteriseret af lavtvoksende, lyskrævende, flerårige græsser og urter.

Søer og Vandhuller på øvelsespladsen udgør tilsammen 0,8 ha svarende til 0,3 % af det samlede område. Generelt set er Fredericia fattig på søer og vandhuller med kun 0,8 % søer og vandhuller. Øvelsespladsens største sø er en gravet sø på 0,2 ha. Ud over denne sø ligger der søer på øvelsespladsens nordlige del ind mod Vesterskov, i Egehaven, nord for Bane Nord, syd for Nær-kampvej, syd for skivedepotet og i tilknytning til det store moseområde. Her ud over findes der en del små vandhuller. Der er i alt 8 søer og 21 vandhuller på området.

Vandløbene på terrænet udgøres af tre små vandløb, hvoraf kun et enkelt, Ryttergrøften, er navngivet. Vandløbene fremgår af fredningskortet.

Kystklinterne er defineret som ubevoksede stejlskråninger og klinter, der ikke kan dyrkes eller græsses. Floraen på klinterne er karakteriseret som overdrev. Klintpartierne udgør 0,6 ha hvilket svarer til 3 % af øvelsespladsen.

Slettearealerne udgør ca. 45 ha, svarende til 19 % af øvelsespladsens samlede areal, og er dermed den største naturtype i øvelsespladsens åbne landskab. Slettearealerne findes hovedsageligt i den centrale del af øvelsespladsen samt nordvest og syd for Enghave.

De åbne sletter er visse steder afbrudt af hegn og krat. Denne mosaik af forskellige naturtyper øger oplevelsesværdien og giver levesteder til mange forskellige arter.

Skov og krat udgør hhv. 49,6 ha og 29,4 ha og udgør tilsammen 34 % af øvelsespladsens samlede areal. Kirstinebjerg Skov fremstår som en meget frodig og fleretageret skov med mange forskellige træ-og buskarter. Hugsten har tidligere været traditionel, men hovedsagligt ekstensiv, og skoven fremtræder nu som urørt skov, der giver plads til mange forskellige arter og forskellige alderstrin.

Dyre- og planteliv

Der er ikke mange landbrug, som grænser op til Fælleden, men i overvejende grad villakvarterer og skov. Det betyder, at der ikke er særlig meget ammoniak eller luftbårne sprøjtegifte, der havner på Fælleden. Ingen områder på Fælleden sprøjtes eller gødskes. Som en direkte følge heraf, er bio-diversiteten høj på Fælleden, og her er en meget rig og varieret flora og fauna. Fra Fælleden kan de forskellige arter sprede sig ud i landbrugslandet og til andre naturområder.

Flora

Skovene og kystkrattene er et fornemt eksempel på, hvor artsrig floraen kan være på plastisk ler, med en række sjældne plantearter. Kystklinten og overdrevene rummer også en veludviklet og bevaringsværdig flora, og på det øvrige terræn findes derudover karakterplanter for både mose, eng og hede.

Hyby Fælled Øvelsesplads indgår landskabeligt og naturmæssigt set som en del af Trelde Næs-skovene, som rummer en meget rig og speciel flora og fauna.

Der findes eksempelvis 9 vildtvoksende orkideer i skovene, hvoraf flere er sjældne og kun forekommer enkelte andre steder. 8 ud af de 9 orkidéarter er også registreret på det militære terræn, heriblandt Fredericia Kommunes særlige ansvarsart, Stor Gøgeurt.

Mange forskellige orkideer findes i Trelde skovene. På billedet ses stor gøgeurt, som blomstrer maj-juni.

Trelde skovene har en helt usædvanlig rig svampeflora med mange storsvampe i samliv med træ-rødder. Mange af disse svampe er sikre tegn på at der har været skov meget længe. Der er således fundet 50 arter af rødlistede, dvs. udryddelsestruede, sårbare eller sjældne svampe i Trelde skovene. Det gør skovene til en af de allerbedste svampelokaliteter i Jylland for sjældne arter knyttet til skovene, kun overgået af Århus-skovene. Der foreligger ikke nærmere oplysninger om de mange sjældne svampearter eventuelle forekomst på den militære del.

Kystkrattene rummer ligesom skovene en række orkidearter, mens der på de tre overdrevsarealer, som er tilbage på øvelsespladsen findes den oprindelige overdrevsflora.

Sammenfattende for floraen kan det konkluderes, at skovene på Fælleden sammen med de øvrige skove på Trelde Næs er en velundersøgt botanisk skovlokaltet, hvis botaniske værdi er klassificeret som en "Lokalitet af større betydning" (kategori 1, højeste værdi) af Miljøministeriet i forbindelse med at man udarbejdede Drifts- og Plejeplanen for Hyby Fælled i 2003.

Fauna

Pattedyrsfaunaen er ikke særlig godt undersøgt, men der findes rådyr, hare, ræv, pindsvin og grævling i området. I skoven er desuden truffet den sjældne skovmår, og

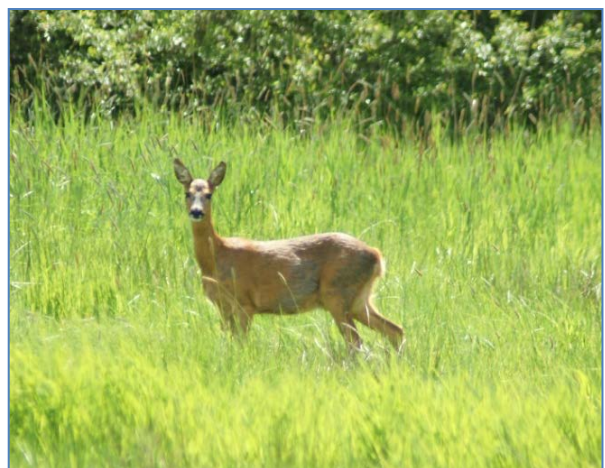
den mere almindelige husmår lever ved beboede gårde på øvelsespladsen. Endelig ses flagermus af ubestemmelig art hyppigt omkring de nedlagte gårde på terrænet.

Både stor vandsalamander og løvfrø finder man på Fælleden. Løvfrø-haletudser blev udsat sidste år efter at en del af dammene var blevet oprenset, og det ser indtil videre ud til at de trives.

Som insektlokalitet er fælleden levested for en række sjældne insekter, navnlig billearter, som har den unikke kystklint som levested. Her skal blot nævnes den akut truede og rødlistede snudebille *Tychius stephensi*, samt de to gullistede og opmærksomhedskrævende snudebiller *Calosirus terminatus* og *Tychius lineatulus*.

Fælleden rummer endvidere en rig og varieret fuglefauna. Der er konstateret 50 ynglefuglearter, knyttet til kyst, overdrev, vådområder, græsarealer, krat og skov. Eksempelvis yngler både hvepsevåge, musvåge, spurvehøg, tårnfalk, grønspætte, ravn, nattergal, sangdrossel, bynkefugl, rødstjert, gulbug, kæranger, jernspurv, halemejse, digesvale, stillits og gråsiken i området.

Sammenfattende for faunaen kan det konkluderes, at Hyby Fælled som en del af det unikke naturområde Trelde Næs, udgør et meget vigtigt levested for en række dyrearter, herunder en del sjældne og truede arter.

Områdets dyreliv er rigt og varieret på grund af de mange forskellige naturtyper.

Kulturspor

Fælleden har tidligt været græsningsområde for landsbyen Hyby, som dog lå flere km fra Fælleden. Navnet lever desuden i stednavnet Hyby Lund, som i dag er villakvarter. Landsbyen var så vidt vides en af de landsbyer, som på kongens bud blev fjernet med det formål at forhindre fjenden i at søge dækning. Bønderne byggede herefter nye gårde inden for Fredericias volde.

Udfaldet fra Fredericia i 1849 medførte svære kampe nord for Fredericia og altså også på Fælleden, og her faldt krigshelten general Rye (ved Trelde Skanse, som ligger uden for Fælleden) og adskillige hundrede danske og slesvig-holstenske soldater. De fleste af de faldne danske soldater blev begravet i en fællesgrav på Trinitatis kirkegård, men en enkelt dansk soldat har sin grav på Fælleden. I sorgen kunne man glæde sig over, at

belejringen af Fredericia blev brudt, og at bombardementet af byen dermed hørte op. At vi vandt slaget, er en ret sjælden foreteelse i dansk landkrigshistorie.

På den sydlige del af Fælleden er der inden for fredningsområdet to rekonstruerede skanser. Efter Treårskrigen byggede den danske hær skanser nord for Fredericia - de fleste på det nuværende Fælleden. Formålet var at beskytte overgangen mellem Fyn og Fredericia mod beskydning. Skanserne blev rekonstrueret for nogle år siden, idet de var sunket mere eller mindre sammen.

Den rekonstruerede østligste skanse.

Offentlighedens adgang og friluftsliv

Der er adgang til Fælleden når militæret ikke afholder øvelse.

Hyby Fælled er i dag et yndet rekreativt udflugtsmål, uanset sin nuværende status som militær øvelsesplads.

Her ud over holder mange forskellige brugergrupper til på Fælleden. Af organiserede aktiviteter kan nævnes hundetræning, flugtskydning, orienteringsløb, politiets uddannelser og hjemmeværnet.

Hundetrænerne har lejet et areal til hundetræning på den nordlige del af Fælleden og opført et klubhus. En lokal jagtforening har lejet en flugtskydebane umiddelbart syd for Kirstinebjerg Skov og opført et klubhus samme sted.

Trods områdets status som øvelsesplads for Forsvaret, har det en stor rekreativ værdi. Mange brugergrupper holder til derude og har glæde af områdets omfattende stisystem.

Naturpleje og naturplejeaftaler

Der er aftaler med landmænd, som hver eftersommer høster hø på nogle af de vestlige sletter og dermed forhindrer områderne i at springe i skov.

Naturgenopretning

Der er ikke med fredningen lagt op til at der skal gennemføres naturgenopretningen inden for fredningsområdet. Fredningen bør imidlertid ikke hindre, at dette kan ske, såfremt kommunen som plejemyndighed skulle ønske at gennemføre sådanne naturforbedringer til gavn for biodiversiteten.

Råstofindvinding og vandindvindingsinteresser

Der er ikke hverken råstof- eller drikkevandsinteresser inden for det område, som foreslås fredet.

Natura2000-interesser

Der er ikke udpeget Natura2000-områder inden for det område, som foreslås fredet.

4. Frednings- og planlægningsmæssige forhold

Eksisterende fredninger

Der er ingen eksisterende fredninger inden for det område, som foreslås fredet. Den yderste spids af Trelde Næs blev fredet allerede i 1920, og er i dag ejet af Fredericia Kommune. Fælleden støder ikke direkte op til den eksisterende fredning, men adskilles af privat skov med mange forskellige lodsejere.

Zonestatus

Landzone

Kommuneplanforhold

Hyby Fælled er i kommuneplanen udlagt som militært område i landområdet.

Fælleden indgår desuden i den såkaldte Trelde Landskabspark sammen med private og kommunale skove samt store landbrugsarealer. Landskabsparkerne er områder med særlige landskabelige, geo-logiske, naturmæssige og kulturhistoriske værdier.

Retningslinjerne for landskabsparkerne er ifølge kommuneplanen følgende:

De særlige landskabsmæssige, geologiske, naturmæssige og kulturhistoriske kvaliteter i de fire store sammenhængende landskabsparker, skal i deres helhed søges bevaret.

Retningslinjernes baggrund og betydning har ifølge kommuneplanen til formål at sikre, at vi bevarer større sammenhængende og værdifulde landskaber, der rummer betydelige naturværdier, bevaringsværdige kulturmiljøer samt værdifulde geologiske former og karaktertræk i de fire udlagte landskabsparker.

Landskabsparkerne skal så vidt muligt friholdes for anlæg, bebyggelser, aktiviteter mv., der ikke relaterer sig direkte til områderne. Der kan kun undtagelsesvist og med særlige begrundelser åbnes mulighed for at placere tekniske anlæg, bebyggelser, støjende fritidsanlæg mv. i landskabsparkerne. Udpegningen er foretaget med afsæt i områdernes landskabskarakter.

Det er således samspillet mellem natur, kultur og arealanvendelse samt de rumlige og visuelle forhold, der udgør en sammenhængende helhed og værdigrundlag.

I landskabsparken omkring Trelde Næs er det kystlandskabet med den varierende geologi, der er i særklasse. Den godt 30 m høje Trelde Klint indeholder lag fra ikke mindre end tre istider. Klinten er desuden et af de meget få steder i Danmark, hvor man kan se lag fra næstsidste mellemistid for 400.000 år siden. Lagene indeholder fossile dyr og planter, der indikerer at klimaet på daværende tidspunkt var cirka lige så varmt som det, vi kender i dag.

Syd for Trelde Klint præges Treldehalvøen af det særligt fede ler, der får klinten til at skride i havet. Leret indeholder mange slags fossiler, der fortæller om fortidens liv i det hav, hvori leret blev aflejret for ca. 55 millioner år siden.

Lokalplanforhold

Der er ingen lokalplanlagte arealer inden for fredningsområdet.

Andre planlægningsmæssige forhold

Forsvarsministeriets naturfredningsudvalg udarbejdede i samarbejde med Miljøministeriet en beretning om Forsvarets arealer i 1974. Her af fremgår det blandt andet, Hyby Fælle indgår i et i landskabelig henseende værdifuldt område. Særligt må fremhæves de meget markante kystklinter med en vild, tæt bevoksning på skrænterne og de mod nord beliggende skovområder.

Det konkluderes endvidere, at Hyby øvelsesplads på sigt på grund af dens bynære beliggenhed kan være af betydning for offentligheden og bør sikres som bebyggelsesfrit område.

5. Forslag til fredningsbestemmelser

§ 1 Fredningens formål

Formålet med fredningen er

- At området ikke gøres til genstand for fremtidig byudvikling,
- At de landskabelige og naturmæssige kvaliteter bevares og forbedres,
- At de kulturhistoriske værdier bevares,
- At områdets fremtidige rekreative anvendelse bevares og forbedres,
- At området friholdes for bebyggelse, veje og andre permanente anlæg,

§ 2 Den militære anvendelse

Fredningen hindrer ikke, at den militære anvendelse kan fortsætte som hidtil. Så længe arealerne anvendes af Forsvaret, reguleres arealernes drift og pleje, vejanlæg og mindre bygningsarbejder af den til enhver tid gældende drifts- og plejeplan for Hyby Fælle, udarbejdet i samarbejde mellem Naturstyrelsen og Forsvaret.

Nedenstående §§ 3-10 træder følgelig først i kraft den dag Forsvaret ikke længere anvender om-rådet. Sker dette i etaper, træder fredningen i kraft efterhånden som arealerne overflødiggøres til militære formål.

§ 3 Bevaring

De fredede arealer skal fastholdes og forbedres som et varieret og dynamisk landskab med store åbne eng-, overdrevs- og slettearealer, tæt skov, stejle kystklinter og dybe kløfter.

§ 4 Bebyggelse, veje og tekniske anlæg m.v.

I fredningsområdet må der ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder eller andre lignende indretninger samt om- og tilbygninger til eksisterende bebyggelse.

Der må ikke etableres faste konstruktioner og anlæg. Eksempelvis må der således ikke anbringes usædvanlige hegn, tårne og lignende eller master, herunder lysmaster, master for luftledninger til strømforsyning, og der må ikke anlægges sportspladser, motorbaner eller skydebaner eller etableres oplags- eller lossepladser. Der må endvidere ikke opstilles campingvogne i området.

Der må ikke anlægges nye veje i området.

Bygninger og anlæg mv., som alene har tjent til træning af soldater, skal inden for to år efter at Forsvaret har forladt området endeligt, fjernes på Forsvarets foranledning. Dette omfatter blandt andet de to militære Fredericia Garnisons Skydebaneanlæg, hvis beliggenhed fremgår af fredningskortet.

Forurening, som følge af Forsvarets anvendelse af området, skal inden to år efter at Forsvaret har forladt området endeligt, fjernes på Forsvarets foranledning.

§ 5 Retningslinjer for skov- og landbrugsdrift

Løvskov skal opretholdes.

Skovdriften skal være ekstensiv. Der skal konsekvent anvendes hjemmehørende løvtræer ved for-yrngelser. Skovområderne skal fortsat henligge som urørt skov.

Statens til enhver tid gældende principper for naturnær skovdrift bør i øvrigt følges.

Arealerne må ikke tages ind i en landbrugsmæssig omdrift.

Græsning kan finde sted som led i plejeforanstaltningerne, jf. § 6, eller i det omfang det ikke strider imod fredningens formål.

Arealerne må ikke gødskes, sprøjtes, omlægges eller kalkes, og der må ikke tilskudsføres.

§ 6 Naturpleje og naturgenopretning

Naturpleje og naturgenopretning skal udføres i henhold til en plejeplan, udarbejdet af pleje-myndigheden, som erstatter den for Forsvaret til enhver tid gældende drifts- og plejeplan. I denne plan fastlægges konkrete bestemmelser for områdets anvendelse, pleje og forbedring.

Planen skal følge principperne og beskyttelsesniveauet for den på det tidspunkt gældende drifts- og plejeplan.

Fredningen er ikke til hinder for, at naturgenopretningstiltag kan finde sted, når disse forudgående er fastlagt i plejeplanen. Plejemyndigheden har ret til uden udgift for vedkommende ejer at lade foretage naturpleje til opfyldelse af fredningens formål.

Plejeplanen skal udarbejdes i samarbejde med Fredericia Kommune og godkendes af frednings-nævnet. Der skal gives grundejere, forpagtere og Danmarks Naturfredningsforening ret til at udtale sig om forslaget til plejeplan.

Såfremt der er uenighed om indholdet af plejeplanen, forelægges de specifikke uenigheder for fredningsnævnet til afgørelse, jf. den til enhver tid gældende bekendtgørelse om pleje af fredede arealer og tilsyn, for tiden bekendtgørelse nr. 802 af 21/06/2013.

§ 7 Terrænændringer

Der må ikke foretages terrænændringer. Der må ikke fyldes op, graves af eller planeres. Råstofferne må ikke udvindes, heller ikke til eget brug.

§ 8 Jagt

Jagt er ikke tilladt på arealet. Dog kan der foretages bestandsregulering, såfremt der bliver behov for det.

§ 9 Offentlighedens adgang

Uanset fremtidigt ejerforhold er der fri fladefærdsel overalt til fods og på alle tider af døgnet i medfør af fredningen. Dette gælder også hegnede arealer.

Den til enhver tid gældende plejeplan skal sikre offentlighedens adgang gennem fastlæggelse vej- og stiforløb, som tilgodeser et bredt sammensat publikum.

§ 10 Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1...”

Danmarks Naturfredningsforening har udarbejdet følgende budgetoverslag for fredningen af Hyby Fæld:

”...

Danmarks Naturfredningsforening rejser om kort tid fredningssag for Hyby Fæld i Fredericia Kommune, i alt ca. 194 ha. I henhold til Naturbeskyttelseslovens § 36, stk. 5 skal et fredningsforslag ledsages af et overslag over de forventede omkostninger, der knytter sig til gennemførelsen af forslaget.

Der tilkendes ikke erstatning for fredning af offentligt ejede arealer, medmindre den fredede ejendom er erhvervet med henblik på midlertidig besiddelse, jf. nbl. § 39 stk. 1, sidste punktum. Forsvarsministeriet ejer hele arealet, som der rejses fredningssag ofr. Der skal således ikke tilkendes erstatning i sagen

Naturstyrelsen har i brev af 24. september 2014 2013 oplyst blandt andet:

” ...

Danmarks Naturfredningsforening har med mail af 27. august 2014 fremsendt budgetoverslag for ovennævnte fredningsforslag med anmodning om Naturstyrelsens bemærkninger, jf. naturbeskyttelseslovens § 36, stk. 5 og 6.

Budgetoverslaget er efter Naturstyrelsens opfattelse ikke retvisende, idet de påbud om fjernelse af anlæg og forurening, som fremgår af forslagens § 4, 4. og 5. stykke, synes at have en karakter, der vil kunne give fredningsnævnet grundlag for at bestemme, at der skal ydes Forsvaret en erstatning herfor.

Naturstyrelsen må på denne baggrund forudsætte, at budgetoverslaget revideres og genfremsendes i fornyet høring, eller at de pågældende bestemmelser udtages af fredningsforslaget inden fremsendelsen til fredningsnævnet. Det skal i den forbindelse bemærkes, at Naturbeskyttelsesloven normalt ikke danner det retlige grundlag for håndtering af forhold omkring oprensning af forurening, idet dette varetages gennem anden lovgivning.

Naturstyrelsen vil redegøre for sin holdning i øvrigt til fredningsforslaget, herunder dets afgræsning og indhold, i forbindelse med det offentlige møde, fredningsnævnet afholder om fredningsforslaget.”

Fredningsnævnets behandling af fredningsforslaget:

Fredningsnævnet består under behandlingen af denne sag af nævnets formand, retspræsident Vagn Kastbjerg, Retten i Kolding, det ministerudpegede medlem Flemming Davidsen, Varde, og det kommunaltudpegede medlem Bodil Sass Jørgensen

Fredningsnævnet har afholdt offentligt møde i sagen fredag den 23. januar 2015.

Fredningsnævnet har bekendtgjort fredningsforslaget og indkaldt til det offentlige møde ved bekendtgørelser indrykket i Statstidende for den 17. december 2014 og i Fredericia Dagblad for den 17. december 2014.

Fredningsnævnet har ved brev, dateret den 12. december 2014 og sendt pr. mail samme dag, indkaldt ejerne af ejendommene i det område, fredningsforslaget vedrører, offentlige myndigheder, foreninger m.v. til det offentlige møde.

I det offentlige deltog møde følgende:

For Danmarks Naturfredningsforening Birgitte Bang Ingrisch, København samt lokalkomiteemedlemmerne Karsten Enggaard, Ole Klottrup og Elsebeth Rahbek Thomasen, Fredericia.

For arealejeren, Forsvarsministeriet, garnisonskommandant oberst Susanne Bager, Ryes Kaserne, Fredericia, John Jensen, Simon Pedersen og Karen Henriksen, Forsvaret.

For naturstyrelsen, København, landinspektør Jørgen Heinemeier, København.

For Fredericia Kommune, ingeniør Carsten Pedersen og formanden for Miljøudvalget, Christian Bro.

For Fredericia Roklub, Peter Honoré, Lunavænget 2, Fredericia, Svend Erik Jacobsen, Willumsvænget 14, Fredericia, Mogens G. Andersen, Fælledvej 44, Fredericia, Rikke Flensborg, Sonnesvej 20, Fredericia, Johanne Guldborg, Fælledvej 90, Fredericia, John Harpøth, Østervoldgade 24, Fredericia, Torben Jensen, Storkevej 9, Fredericia, Jørgen Thomsen, Sybergsvej 28, Fredericia, H. Behrendt Andersen, Samsøvej 8, Fredericia, Niels Muurholm, Anholtvej 10, Fredericia og Jens Arne Hansen, Vesterdalsvej 30, Fredericia.

Der er anført følgende i fredningsnævnets forhandlingsprotokol om mødet:

”...

Fredningsnævnets formand konstaterede, at der er sket korrekt indkaldelse til det offentlige møde.

Fredningsnævnets formand redegjorde kort for proceduren for behandling af et fredningsforslag.

Fredningsnævnets formand oplyste herefter, at Danmarks Naturfredningsforening den 29. september 2014 har fremsat forslag om fredning af Hyby Fæled i Fredericia Kommune. Frednings-forslaget omfatter ejendommene matr. nr. 7, matr. nr. 21 og matr. nr. 94 Trelde, Fredericia jorde, matr. nr. 290 a og matr. nr. 290 b Fredericia Kobbeljorder, matr. nr. 391 kh, del af matr. nr. 391 b, matr. nr. 392 og matr. nr. 393 Fredericia Stadsjorder, samt matr. nr. 7000a og del af matr. nr. 7000 bp Fredericia Kobbeljorder.

Fredningsnævnets formand oplyste endvidere, at fredningsområdet, der omfatter ca. 194 ha, er militærets øvelsesområde og afgrænses mod syd af Læsøvej, mod vest og nordvest af kaserneområdet og bymæssig bebyggelse, mod nord af skovene op mod Treldehø og mod øst af kyststrækningen ud for øvelsesområdet.

Fredningsnævnets formand oplyste endelig, at det er formålet med fredningen at sikre, at området ikke gøres til genstand for fremtidig byudvikling, at bevare og forbedre de landskabelige og naturmæssige kvaliteter, at bevare de kulturhistoriske værdier, at bevare og forbedre områdets fremtidige rekreative anvendelse samt at friholde området for bebyggelse, veje og andre permanente anlæg. Fredningen hindrer ikke, at den militære anvendelse af Hyby Fæled kan fortsætte som hidtil. Så længe arealerne anvendes af Forsvaret, reguleres arealernes drift og pleje, vejanlæg og mindre bygningsarbejder af den til enhver tid gældende drifts- og plejeplan for Hyby Fæled, udarbejdet i samarbejde mellem Naturstyrelsen og Forsvaret.

Birgitte Bang Ingrisch redegjorde for baggrunden for fremsættelsen af fredningsforslaget og anførte blandt andet, at Fredericia Kommune ejer ca. 0,72 ha af Hyby Fæled, medens resten af fælleden ejes af Forsvarskommandoen. Historisk har kaserner, eksercerpladser og øvelsesområder altid ligget bynært eller i områder med særlige landskabelige værdier. Forsvarsanlæggene har været dér, så længe Danmark har eksisteret. Danmarks forsvarsanlæg har imidlertid ændret karakter mange gange, siden Dannevirke blev bygget. Mange militære anlæg er blevet forældede, og nye behov er opstået. Vestencienten, bedre kendt som Vestvolden med tilknyttede batterier og fort fra slutningen af 1800-tallet, afløste Københavns indre forsvarsanlæg med voldene, som i dag er byparker, Botanisk Have og Tivoli. Vestvolden med forter og batterier er også blevet forældede og fungerer i dag som fredede rekreative anlæg for Københavns voksende befolkning. I takt med den militærtekniske udvikling er forsvarrets behov for øvelsesarealer derfor blevet reduceret, og Forsvaret har i konsekvens heraf gennem

årene afhændet kaserner og øvelsesarealer. Det sker stadig, og senest er Forsvarets øvelsesområde Kær Vestermark på Als blevet solgt til Sønderborg Kommune. Mange af Forsvarets arealer ligger enten meget bynært eller indeholder store natur- og landskabsværdier takket være forsvarets forvaltning. Derfor gennemførte Forsvarsministeriet i 1974 en detaljeret gennemgang af deres arealer, der dengang omfattede 36.000 ha, for at sikre, at man i tide gjorde sig klart, hvordan arealerne bør udnyttes, når de ikke længere skal bruges af Forsvaret. Både før og efter 1974 er mange af Forsvarets arealer for eksempel Hellebæk Øvelsesplads ved Helsingør, Melby Overdrev ved Liseleje, Høvelte, Sandholm, Sjølsmark Øvelsesplads, Vestamager, Flyvestation Avnø og for nylig, Forsvarskommandoens areal ved Vedbæk, blevet fredet. Nogle af arealerne benyttes stadig af Forsvaret, mens andre ikke længere benyttes til øvelsesaktiviteter. Fredningerne er begrundet i et ønske om, at de store værdier, både naturmæssigt, landskabeligt og rekreativt, ikke bare skulle gå tabt i udviklingens navn. I Fredericia er der ingen aktuelle planer om at nedlægge Ryes Kaserne med tilhørende øvelsesplads - og sådan forbliver det måske i mange år endnu. Men den dag politikerne beslutter noget andet, kan det være for sent at komme med sine ønsker om at bevare naturværdierne. Rettidig omhu er baggrunden for, at Danmarks Naturfredningsforening fremsætter forslag om fredning af Hyby Fælled.

Birgitte Bang Ingrisch anførte endvidere, at Hyby Fælled rummer mange forskellige frednings-værdier af både landskabelig, geologisk, naturmæssig og kulturhistorisk karakter. Herudover er området af stor rekreativ betydning for Fredericias befolkning, fordi Fælleden ligger ”klods op ad” byen. Trelde Næs strækker sig østpå i en spids ud i Lillebælt. Den yderste del af Trelde Næs, der omfatter ca. 14-15 ha, blevet fredet ved en frivillig fredning i 1930, fordi de daværende ejere kunne se områdets store værdier. Længs sydkysten er der skov, indtil man nærmer sig Fredericia, hvor der er flere åbne ubevoksede strækninger. Hyby Fælled er et sammenhængende, næsten uberørt landskab med en meget varieret natur bestående af tæt skov, stejle kystklinter og dybe kløfter i kombination med enge, overdrev og sletter. Det gør landskabet særdeles oplevelsesrigt. Danmarks Naturfredningsforening har sammen med Naturstyrelsen og Kommunernes Landsforening udarbejdet en handlingsplan for fredninger, som netop har som to af tre fokusområder at sikre de større, sammenhængende landskaber og de større sammenhængende naturområder. Hertil kommer, at Fælleden er et unikt geologisk hot spot. Kyststrækningen fra Trelde Næs til Hyby Fælled indeholder plastisk ler, som er vidt udbredt i den danske undergrund. Men det ligger dybt nede og er kun synligt ganske få steder, blandt andet på kysten ud for Hyby Fælled. Som det ses flere steder skrider kysten i en langsom dynamisk proces ud i havet. Det er den ustabile plastiske ler, der er årsagen hertil. Forekomsterne af plastisk ler på strækningen fra Hyby Fælled til Trelde Næs er de største synlige forekomster i Danmark; Naturstyrelsen har derfor udpeget Hyby Fælled som geologisk interesseområde med stor forskningsmæssig og undervisningsmæssig værdi. Under den seneste istid for 14.000 til 16.000 år siden blev landskabet kraftigt påvirket. Isen har visse steder efterladt et stærkt kuperet område med dybe slugter, skabt af smeltevand fra afsmeltende gletschere. Dengang løb vandet vestpå. Helt ude ved kysten findes skarpe kystklinter, som opstår, når der sker skred ud i vandet.

Birgitte Bang Ingrisch anførte endvidere, at området indeholder store naturmæssige værdier. Omtrent 20 % af Hyby Fælled er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, som enten overdrev, moser, heder, enge, søer og damme. Forsvaret plejer arealerne, men det er ikke en selvfølge, at plejen vil fortsætte, hvis arealerne en dag afhændes til en privat ejer. En fredning vil derfor kunne gøre en forskel, fordi plejemyndigheden sikres adgang til pleje. Naturindholdet på de ca. 19 % af Fælleden, som er slette, er ikke egentligt beskyttet. Hvis fredningsforslaget gennemføres, sikres det, at sletten aldrig igen kommer under plov. Det samme gælder skovene og krat, som i dag alene er sikret gennem skovloven, der imidlertid ikke tager højde for naturindholdet, som blandt andet omfatter 50 rødlistede arter og udryddelsestruede, sårbare eller sjældne svampe i Trelde Næs skovene. Det er et sikkert tegn på, at der har været skov meget længe på Fælleden. Hvis fredningsforslaget gennemføres, sikres det, at løvskoven opretholdes, og at skoven drives ekstensivt. Der er fundet lille vandsalamander og løvfrø i dammene og søerne. Løvfrøen er en af de truede arter. Endelig findes der 8 forskellige orkidéarter på Fælleden.

Birgitte Bang Ingrisch anførte tillige, at Hyby Fælled også rummer kulturhistoriske værdier. Der er to rekonstrueret skanser på den sydlige del af Fælleden, hvor der oprindeligt var nogle skanser, som blev opført efter 3-års krigen 1848-51, hvor den danske hær byggede skanser nord for Fredericia på den nuværende Fælled med det formål at beskytte overgangen mellem Fyn og Fredericia mod beskydning. Skanserne blev rekonstrueret for nogle år siden, da de var sunket mere eller mindre sammen.

Birgitte Bang Ingris anførte endvidere, at Fælleden har stor rekreativ værdi for Fredericias befolkning, fordi der er offentlig adgang på Fælleden, når militæret ikke afholder øvelser. Mange forskellige brugergrupper har aktiviteter på Fælleden. En hundetrænerforening og en lokal jagtforening har opført klubhuse på Fælleden, og jagtforeningen har anlagt en flugtskydebane syd for Kirstinebjerg. Fælleden benyttes herudover af politiet og hjemmeværnet til uddannelse.

Birgitte Bang Ingris oplyste endelig, at de fremtidige trusler mod Fælleden er: Fredericias byudvikling, tilgroning af Fælleden og aflukning af Fælleden. Der er ingen akutte trusler mod Fælleden, men den dag, Forsvaret forlader området, kan det være for sent at gennemføre en fredning, fordi der kan være indgået aftaler om områdets fremtidige anvendelse. I forbindelse med en sag i 2011, hvor Forsvaret søgte om forhøjelse af endevolden og sænkning af terrænet på skydebaneanlægget, udtalte Forsvaret, at Forsvaret forventede kun at kunne bruge skydebanen 5-10 år endnu, fordi undergrunden skrider ud i havet. I 2013 ophørte Forsvarets uddannelse af værnepligtige i Fredericia; beslutningen herom kan være et led i en proces, som ender med, at Forsvaret opgiver området. Skulle denne udvikling i sidste ende betyde, at øvelsesområdet afhændes, vurderer Danmarks Naturfredningsforening, at der er en overhængende risiko for, at Fredericia by udvikler sig ud på Fælleden på grund af den attraktive beliggenhed i forhold til kysten skovene og stranden. Hvis Fælleden gror til, vil mange af de lys-elskende arter, som findes på Fælleden i dag, forsvinde. Såfremt Forsvaret afhænder Fælleden, kan det endelig betyde, at offentlighedens adgang til Fælleden ophører. Da Fælleden ligger umiddelbart uden for byen, er den et uvurderligt grønt område for byens befolkning. Fælleden bør derfor sikres for eftertiden.

Birgitte Bang Ingris gennemgik herefter de enkelte fredningsbestemmelser og anførte blandt andet, at fredningsbestemmelsernes §§ 3 til 10 først træder i kraft den dag, Forsvaret ikke længere benytter området, men det er væsentligt allerede nu at lægge en ramme for, hvad der skal ske den dag, Forsvaret opgiver Hyby Fæled. Alle de arealer, der ikke er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, kan ikke sælges til landbrugsjord. Hvis arealerne fortsat plejes, kan der etableres et enestående naturområde. I det omfang, der er behov for naturgenopretning, kan dette ske med hjemmel i fredningsbestemmelsernes § 6. Fredningsbestemmelsernes § 8 skal ses i sammenhæng med, at Fælleden er et bynært areal. Det er afgørende, at befolkningen fortsat kan færdes på Fælleden, hvis Forsvaret opgiver arealet. Fredningsbestemmelsernes § 9 hjemler derfor fri fladefærdsel på hele Fælleden, også selvom Fælleden "privatiseres".

Landinspektør Jørgen Heinemeier, Naturstyrelsen, anførte indledningsvist, at Naturstyrelsen er statslig myndighed på fredningsområdet. Naturstyrelsen, der ifølge Naturbeskyttelsesloven kan rejse frednings-sager, er ikke medrejser af denne sag. Naturstyrelsen har en interesse i, at fredningsindsatsen bruges på en relevant måde, nemlig dér, hvor fredningsværdierne er størst, og dér hvor man får størst udbytte af indsatsen – og fredningsindgrebet skal være proportionalt og velbegrunder. Styrelsen vil derfor gerne give sin mening til kende om fredningsforslag - også fordi det i sidste ende er Naturstyrelsen, der betaler 75 % - og i nogle tilfælde mere - af de fredningserstatninger, som private lodsejere skal have som kompensation for det indgreb i den private ejendomsret, en fredning indebærer; den øvrige del af erstatningen skal betales af den kommune, hvor fredningsområdet er. Da Fælleden ejes af det offentlige - Staten og i mindre grad af Fredericia Kommune - kan det lægges til grund, at der ikke skal udbetales fredningserstatninger, såfremt forslaget gennemføres. Men sagen bliver ikke uinteressant for Naturstyrelsen af denne grund. Naturstyrelsen følger alle de fredningsforslag, der bliver rejst og ser på sagerne med nationale briller eller i forhold til en national skala, hvor den begrænsede fredningsindsats, der er mulighed for at gennemføre, skal fokuseres på lokaliteter, der tåler sammenligning på nationalt plan. Der fremsættes i gennemsnit 10-12 fredningsforslag årligt. Danmarks Naturfredningsforening er initiativtager i langt de fleste af sagerne. Det er prisværdigt, at Danmarks Naturfredningsforening tager initiativet. Naturstyrelsen støtter i mange af sagerne Danmarks Naturfredningsforening, fordi det tit er klart, at forslagene vedrører lokaliteter med store fredningsmæssige værdier. Nogle gange skal forslagene imidlertid skæres til for at fokusere fredningen på de vigtigste hovedformål og på de arealer, hvor fredningsværdierne i særlig grad er til stede. Andre forslag skal afvises.

Landinspektør Jørgen Heinemeier redegjorde herefter for Naturstyrelsens foreløbige opfattelse af fredningsforslaget. Naturstyrelsen vurderer forslaget ud fra en overordnet planlægningsmæssig og naturbeskyttelsesmæssig synsvinkel og skal fremhæve følgende aspekter:

Kystnærhedszonen

De åbne danske kyster er en meget stærk national interesse. Hele fredningsområdet ligger i kystnærhedszonen. Den stærke nationale interesse afspejler sig blandt andet i nogle særlige bestemmelser i planloven, som indenfor en 3 km bred planlægningszone, kystnærhedszonen, fastsætter nogle særlige bestemmelser, som generelt skal sikre, at byerne ikke breder sig ud mod kysterne eller hen langs kysterne. Hvis Fredericia skal udvikle sig, skal udviklingen primært ske "bagud" - ind i landet og ikke langs kysten eller tættere mod kysten, som det ville være tilfældet, hvis man forestillede sig en byudvikling på Hyby Fælle. Naturstyrelsen har som den overordnede myndighed på planlægningsområdet mulighed for at nedlægge veto, hvis kommunen skulle fremlægge forslag til udbygningsplaner, som er i strid med bestemmelsernes hensigt.

Strandbeskyttelseslinjen

Et andet klart udtryk for den stærke statslige interesse i de åbne kyster er strandbeskyttelseslinjen, der for få år siden blev udvidet til 300 meter i det åbne land. Der gælder en 300 m strand-beskyttelseslinje på Hyby Fælle. Strandbeskyttelseslinjen er vist på fredningskortet. På de arealer, der ligger inden for strandbeskyttelseslinjen gælder meget strenge bestemmelser, der betyder, at tilstanden ikke må ændres. Groft sagt kan der uden tilladelse alene fjernes beplantning og bygninger. Arealerne skal henligge med så naturligt et præg som muligt. Hvis der skal ske ændringer, kan der kun i særlige tilfælde dispenseres. Naturstyrelsen er ressortmyndighed på området. Der gælder ud over disse ret generelle reguleringer desuden nogle specifikke udpegninger, der viser, at kystlandskab ved Hyby Fælle har en særligt høj kvalitet.

Nationalt geologisk interesseområde

Der er udpeget ca. 200 vigtige nationale geologiske interesseområder i Danmark. Et af disse er Trelde Næs' ca. 1½ kilometer lange kystprofil, der er nærmere beskrevet på blandt andet Naturstyrelsens hjemmeside, hvor følgende er anført:

"Sydkysten består af udskredne flager af eocænt plastisk ler.

Værdi

Klinten er det eneste sted med et permanent profil af ferskvandsaflejringer fra Holstein Mellemistid. Desuden er det en kvartærgeologisk nøglelokalitet for moræneaflejringerne, der her kan dateres relativt i forhold til Holsteinlagene.

Yderligere er det formel typelokalitet for Trelde Næs Till (*fra Saale istiden*) (*en særlig moræneaflejring*).

Sydkysten er et vigtigt sted for fund af danekræ.

Naturforvaltning

Det er vigtigt, at skredprocesserne og de naturlige kystdynamiske processer kan forløbe frit, så profilet holdes åbent..."

Fredningsbestemmelserne bør derfor indeholde bestemmelser om, at der ikke må foretages kystsikring eller andre tiltag, der forhindrer den naturlige kystdynamik og skredprocessen.

Nationalt kystlandskab

Strækningen ud mod Lillebælt er udpeget som nationalt kystlandskab som følge af de særlige geologiske forhold i området.

Bevaringsværdigt landskab

Det er i Naturstyrelsens optik nyttigt at se på en overordnet sammenstilling af planlægningsmæssige udpegninger, som hedder bevaringsværdige landskaber, der er et sammenhængende netværk af vigtige og særligt prioriterede, bevaringsværdige og sammenhængende landskaber. Dette begreb stammer fra

amternes regionplanlægning og bliver videreført i kommunernes planlægning. Det er et krav i planloven, at en *kommuneplan skal indeholde retningslinjer for*

16) sikring af landskabelige bevaringsværdier og beliggenheden af områder med landskabelig værdi, herunder større, sammenhængende landskaber,

Størstedelen af Hyby Fælled er omfattet af denne udpegning.

Det forholder sig ikke således, at alle de arealer, der falder ind under bestemmelsen, nødvendigvis skal fredes, men det er vigtigt at have for øje, at Hyby Fælled, indgår i en større sammenhæng.

Handlingsplan for fredning 2013

Handlingsplanen for fredning 2013 beskriver en strategi, som Danmarks Naturfredningsforening, Kommunernes Landsforening og Naturstyrelsen sammen har lagt for at prioritere indsatsen på fredningsområdet.

Planen fastlægger 3 særligt prioriterede hovedformål med fredningsarbejdet:

- **Perlerne** – de unikke, de vigtigste, de nationalt værdifulde lokaliteter.
Der sættes yderligere fokus på at beskytte vore mest vigtige ”kronjuveler” med fredning, det stærkeste beskyttelsesinstrument, der er til rådighed.
- **Større, sammenhængende naturområder.**
Herved modvirkes tendensen til fragmentering af naturarealer, og i stedet sikres en mere robust natur, hvor arterne har mulighed for at leve og sprede sig, og hvor befolkningen kan opleve naturen.
- **Landskabsfredning** – større, sammenhængende landskaber
Beskyttelse af særligt smukke og karakteristiske landskaber mod bebyggelse, tilplantning, terrænændringer m.v.

Forslaget om fredning af Hyby Fælles falder i tråd med handlingsplanen, fordi Hyby Fælled er en del af et større sammenhængende landskab, et større sammenhængende naturområde og indeholder særligt vigtige værdier af national betydning. Der er dog ingen sammenhæng med andre fredede områder - men det kan måske komme på længere sigt.

I betragtning af, at Hyby Fælled er beskyttet af planlovens kystzonebestemmelser, at en del af fælleden er omfattet af strandbeskyttelseslinjen, at de ferske enge, overdrevene og søerne er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3, at området ejes af Forsvaret, der i samarbejde med Naturstyrelsen har udarbejdet en plejeplan, som er blevet efterlevet af Forsvaret under plejen af Fælleden, et det relevant at rejse spørgsmålet, om der er nogen rimelig grund til at gennemføre en fredning af Hyby Fælled. Det er Naturstyrelsens vurdering, at fredning af Fælleden er hverken nødvendig eller akut påtrængende, fordi der ikke er nogen aktuel trussel mod området. Heroverfor er det en kendsgerning, at der på Fælleden findes nogle uomtvistelige værdier, også af national betydning. Man kan derfor hævde, at fredningen kan tilføje en ekstra sikkerhed. Ingen regner med, at forsvaret forlader dette sted, og ”så ligger fredningen altså bare uvirksom hen og volder vel sådan set ingen problemer”. Men skulle et natligt forlig på Christiansborg alligevel engang om mange år ændre på dette forhold, vågner fredningen ”op af sin dvale og sikrer, at områdets natur og øvrige kvaliteter bevares fremover, ved at kommunen får en plejeadgang, og ved at der gælder nogle bestemmelser, som mere detaljeret sikrer området og den offentlige adgang” hertil, ud over hvad der følger af den beskyttelse, som i forvejen hviler på området. Fredningen tilfører altså i det tilfælde noget ekstra. Naturstyrelsen vil som følge heraf ikke som sådan udtale sig imod fredningsforslaget.

Landinspektør Jørgen Heinemeier bemærkede afsluttende, at Naturstyrelsen sætter spørgsmålstegn ved fredningsbestemmelserne § 4, 4. led, om, at Forsvaret skal fjerne bygninger og anlæg ved fraflytning. Denne bestemmelse er efter Naturstyrelsens opfattelse usædvanlig og byrdefuld og kan danne grundlag for et erstatningskrav for det påbud, som bestemmelsen indebærer, selvom det vil være vanskeligt at fastsætte erstatningen, fordi ingen ved noget om, hvorvidt og hvornår en eventuel fjernelse vil skulle finde sted. Jagtforbuddet i fredningsbestemmelsernes § 8 forekommer ikke velbegrundet, ligesom fredningsbestemmelserne bør suppleres med klarere bestemmelser om forbud mod kystsikring for at

sikre den naturlige dynamiske udvikling, som er vigtig for dette geologiske område af national betydning.

Formanden for Fredericia Kommunes miljøudvalg, Christian Bro, oplyste, at Fredericia Kommune ikke kan anbefale, at der gennemføres en fredning af Hyby Fælle, der er et af forsvarets øvelsesområder. Forsvaret er en af kommunens store arbejdspladser med 600 ansatte; der er altså tale om en væsentlig virksomhed for kommunen. Selvom Fredericia Kommune er enig med Danmarks Naturfredningsforening i, at Hyby Fælle samt den øvrige kyststrækning mod nord er enestående og indeholder et landskab af stor naturværdi og variation, som ikke mindst skyldes den plejeindsats, som forsvaret yder, er det kommunens opfattelse, at gennemførelsen af fredningen vil fastlåse Fælleden. Det er Fredericia Kommunes klare overbevisning, at Fredericia forbliver garnisonsby i mange år fremover, så Ryes Kaserne opretholdes med alle de nødvendige tilhørende øvelsesaktiviteter og -anlæg på Hyby Fælle. Forsvaret har i øvrigt heller ikke planer for anden anvendelse af området. Fredericia Kommune vurderer i øvrigt, at der ikke er behov for at beskytte Fælleden gennem en fredning, fordi store dele af Fælleden allerede er sikre gennem forskellige bestemmelser i naturbeskyttelsesloven og planmæssige rammer. Fredericia Kommune kan nære bekymring for, at en fredning af fælleden kan føre til, at forsvaret afvikler sine aktiviteter i Fredericia. Hvis der skal ske ændringer i anvendelsen af Fælleden, skal det ske gennem en politisk og demokratisk proces om områdets beskyttelse og benyttelse med de klagemuligheder, der er efter loven, og først på det tidspunkt, hvor Forsvaret måtte overveje at afvikle sine aktiviteter på Fælleden, fremfor at man på nuværende tidspunkt foruddiskontere en hændelse, der efter al sandsynlighed ligger meget langt ude i fremtiden. Fredericia Kommune protesterer derfor mod fredningsforslaget og vil uddybe sin protest i et indlæg med en nærmere redegørelse for kommunens indstilling til fredningsforslaget.

Johnny Jensen, Forsvarets Ejendomsstyrelse, oplyste, at Ejendomsstyrelsen deltager i det offentlige møde for at orientere sig om holdningerne til fredningsforslaget, og at Ejendomsstyrelsen inden den 1. marts 2015 vil fremkomme med sine bemærkninger til forslaget.

Mogens G. Andersen bemærkede, at han på baggrund af Danmarks Naturfredningsforenings gennemgang af fredningsforslaget opfordrer til, at forslaget begrænses til at omfatte det areal, der er omfattet af strandbeskyttelseslinjen, fordi der ellers lægges alt for rigoristiske bånd på Fælleden

Jens Arne Hansen anførte, at han ikke forstår argumentationen imod fredningen. Fredningen begrænser ikke Forsvarets muligheder for at benytte Fælleden som øvelsesområde, men sikrer derimod, at Fælleden også vil være et rekreativt område for byens befolkning, hvis Forsvaret opgiver garnisonen i Fredericia.

John Harpøth oplyste, at han er en af brugerne af Fælleden, som er et enestående naturområde, som Forsvaret plejer. Han ønskede oplyst, hvor pengene til at pleje naturen skal komme fra, hvis fredningen gennemføres, og hvilken natur Danmarks Naturfredningsforening ønsker. Såfremt arealet ikke plejes, vil det gro til i løbet af en kortere årrække.

Jørgen Thomsen anførte, at naturen på Fælleden er enestående, fordi Fælleden er et næsten uberørt naturområde med et spændende dyre- og planteliv. Fredningsforslaget indeholder en bestemmelse om, at det efter fredningens gennemførelse er forbudt at drive jagt på Fælleden. Han er uenighed i denne bestemmelse, for der er behov for vildtpleje på Fælleden for at bevare mangfoldigheden.

Garnisonskommandant, oberst Susanne Bager, oplyste, at Hyby Fælle er et væsentligt område for Forsvaret, der benytter Fælleden til uddannelse af soldater. Det er derfor afgørende, at der fastsættes nogle regler, som sikrer, at de militære øvelsesaktiviteter fortsat kan finde sted, også hvis øvelsesformerne og øvelsesniveauet ændres som følge af de opgaver, Forsvaret skal løse. Forsvaret har i overensstemmelse med den plan for pleje, der gælder for området, varetaget plejen af områdets helt enestående natur. Hvis fredningen medfører, at der lægges restriktioner for Forsvarets brug af Fælleden til øvelsesaktiviteter, er der risiko for, at garnisonen bliver nedlagt.

Svend Erik Jacobsen oplyste, at der er nedgravet 6 rørledninger på Fælleden, og Energinet/dk har projekteret udlægning af en højspændingsledning gennem Fælleden. Han ønskede derfor oplyst, hvad ledningerne betyder for fredningen.

Birgit Bang Ingrisch bemærkede til indlæggene, at forslaget til § 4, stk. 4 i fredningsbestemmelserne er en bestemmelse, som går igen i andre fredninger, fordi militære anlæg, men også andre anlæg, kan indebære en sikkerhedsrisiko for færdslen i fredningsområdet, hvis de ikke fjernes. Danmarks Naturfredningsforening fastholder, at der skal gælde et jagtforbud på Fælleden, fordi et jagtforbud er en enkel og let forståelig regel. Hvis der må drives jagt på Fælleden, skal der fastsættes regler om jagtdage, og det vil under alle omstændigheder lægge begrænsninger for offentlighedens adgang til området. Fra det øjeblik Forsvaret forlader området, er kystsikring forbudt. Fælleden er i dag et af de største rekreative aktiver for Fredericia Kommune. Fredericia Kommune opponerer mod fredningsforslaget og gør gældende, at området allerede er beskyttet gennem naturbeskyttelsesloven. Naturbeskyttelsesloven forhindrer imidlertid ikke en kommune - på kommunens ressortområde - at meddele dispensationer, således at Fælleden kan udstykkes i byggegrunde, hvis Forsvaret en dag nedlægger garnisonen og sælger Fælleden. Mogens Andersen foreslår, at fredningsområdet begrænses til det areal, der ligger inden for strandbeskyttelseslinjen. Det er for så vidt unødvendigt at begrænse fredningen til dette areal, for det er beskyttet; fredningsforslaget retter sig navnlig mod arealet bag strandbeskyttelseslinjen. Det er "baglandet", der skal beskyttes.

Birgit Bang Ingrisch oplyste endvidere, at Forsvaret plejer Fælleden. Hvis Forsvaret opgiver øvelsesområdet, og hvis det er fredet, får Fredericia Kommune ret, men ikke pligt, til at pleje Fælleden.

Birgit Bang Ingrisch oplyste tillige, at en fredning af Fælleden ikke lægger hindringer for eller begrænsninger på Forsvarets anvendelse af Fælleden; Forsvaret kan disponere over Fælleden som hidtil, så længe Fælleden ejes af Forsvaret. De rørledninger, der er gravet ned i Fælleden, kan vedligeholdes som hidtil.

Birgit Bang Ingrisch bemærkede afsluttende, at spørgsmålet om nødvendigheden af at gennemføre en fredning ofte bliver rejst, fordi det er opfattelsen, at de generelle beskyttelsesbestemmelser i naturbeskyttelsesloven varetager de samme formål som en fredning. Det afhænger af en konkret vurdering, om et område, der er fredningsværdigt, er tilstrækkeligt beskyttet, og om der er en særlig begrundelse for at gennemføre en fredning. Udgangspunktet for denne vurdering er aktuelle og potentielle trusler samt områdets fredningsværdighed. Selvom der ikke er en aktuel trussel mod Fælleden, kan truslen opstå den dag, Forsvaret afhænder arealet. Skal Fælleden sikres som et nærområde af stor rekreativ værdi og som et enestående landskab, kan dette kun ske gennem en fredning, som alene kan ændres eller ophæves, hvis tungtvejende samfundsmæssige hensyn gør sig gældende, frem for en bevarende lokalplan, som vil kunne ændres af kommunen ved en ny lokalplan og ved dispensationer. Derfor er fredningen nødvendig.

Garnisonskommandant, oberst Susanne Bager anførte heroverfor, at det er vigtigt, at Forsvaret kan udvikle sin virksomhed i takt med de krav, der bliver stillet til Forsvaret om uddannelse af soldater for at kunne løse de opgaver, Forsvaret skal varetage. Forslaget til fredningsbestemmelsernes § 2 bør derfor ændres.

Mogens G. Andersen gentog sin opfordring til at begrænse fredningsforslaget til det areal, som er omfattet af strandbeskyttelseslinjen, fordi kommunen har brug for nye borgere, der kan bidrage til finansieringen af kommunens driftsudgifter. Gennemførelsen af fredningsforslaget er derfor et "contraaktiv", fordi der ikke for tiden er byggegrunde med havudsigt i kommunen.

Jørgen Thomsen bemærkede heroverfor, at der er mange lokaliteter med attraktive byggegrunde i kommunen.

Fredningsnævnets formand sluttede forhandlingerne og bemærkede, at nævnet vil foretage besigtigelse på Hyby Fælled. Alle mødedeltagere inviteres til at deltage i besigtigelsen.

Fredningsnævnets formand bemærkede, at der er adgang til at komme med supplerende indlæg til nævnet. De supplerende indlæg skal være fredningsnævnet i hænde senest den 1. marts 2015. Fredningsnævnet vil gennemgå indlæggene og herefter vurdere, om der er behov for at indkalde til yderligere møder i sagen.

Der foretoges herefter besigtigelse på Hyby Fælled under vejledning af kaptajn B. Richeler, Ryes Kaserne.

Fredningsnævnet sluttede mødet efter besigtigelsen og udsatte sagen på gennemgang af eventuelle indlæg og tilrettelæggelse af sagens videre behandling...”

Fredericia Kommune har med brev af 20. februar 2015 sendt kommunens supplerende bemærkninger til fredningsforslaget og har anført i brevet blandt andet:

”...

Danmarks Naturfredningsforening har den 26. september 2014 fremsat forslag om fredning af Hyby Fællede over for Fredningsnævnet for Sydjylland, Nordlig del. Den 23. januar 2015 blev der afholdt offentligt møde herom, hvor Fredericia Kommune mundtligt tilkendegav, at man ikke kan anbefale fredningsforslaget.

Fredericia Kommune fastholder, at kommunen ikke kan anbefale fredningsforslaget.

Fredericia Kommune er enig med Danmarks Naturfredningsforening i, at forsvarets område samt den øvrige kyststrækning mod nord er unik og indeholder megen natur- og landskabsværdi. På forsvarets areal skyldes variationen af natur ikke mindst forsvarets aktiviteter – både ift. forsvarets kerneydelser og ift. de naturplejetiltag, der udføres jf. drifts- og plejeplanen for området.

Kommunen mener imidlertid ikke, at der er behov for at fastlåse fremtiden for området som angivet i fredningen. Baggrunden herfor er følgende:

Det er Fredericia Kommunes klare forventning, at Fredericia forbliver en garnisonsby i mange år fremover, således at Ryes Kaserne opretholdes med alle de nødvendige tilhørende øvelsesaktiviteter og -anlæg på Hyby Fællede. Ifølge Forsvaret er der da heller ikke planer om anden anvendelse af området. En stor del af området er allerede omfattet af lovbestemmelser og planmæssige rammer, der beskytter områdets naturmæssige, landskabsmæssige og geologiske værdier, hvorfor en yderligere beskyttelse i form af en fredning forekommer unødvendig.

Fredericia Kommune lægger mere vægt på, at der gennemføres en demokratisk proces om områdets beskyttelse og benyttelse inkl. klagemuligheder mv. på det tidspunkt, hvor forsvaret måtte overveje at fravælge brug af området – i stedet for, at man på nuværende tidspunkt forsøger at være forudseende i relation til en hændelse, der efter al sandsynlighed ligger meget langt ude i fremtiden. Der er redegjort nærmere for sagen i vedlagte notat.”

Fredericia Kommune har anført følgende i notatet:

”...

Dette notat indeholder en tematisk opstilling af plan- og lovmæssige bindinger samt Fredericia Kommunes mere detaljerede bemærkninger til Forslaget af 26. september 2014 om fredning af Hyby Fællede.

- **Byens historie og fremtid**

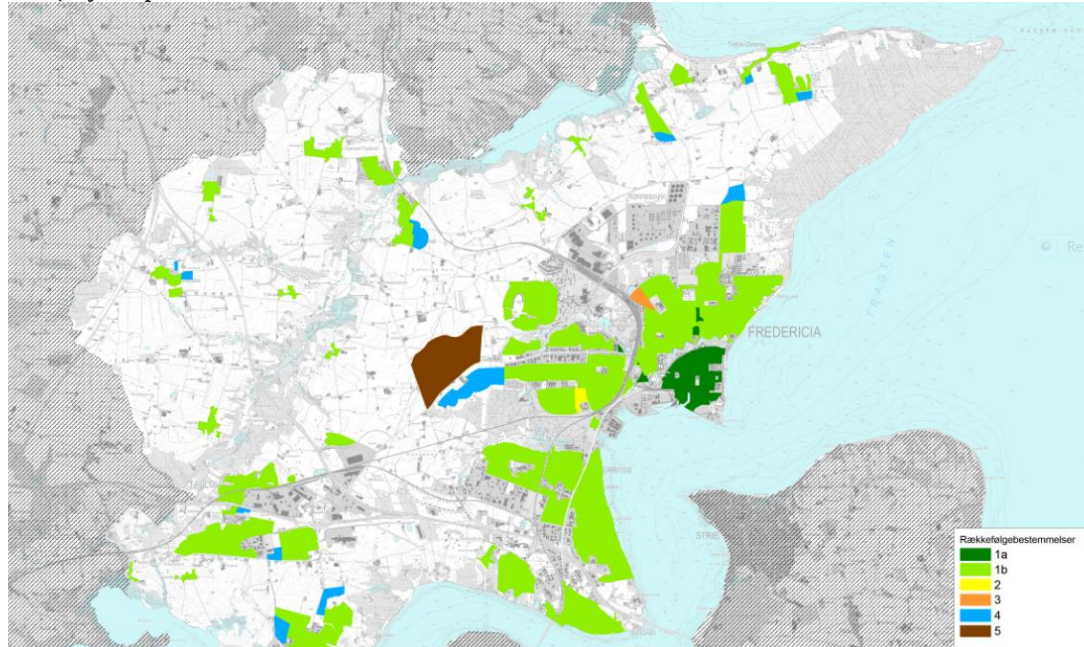
Historisk set er Fredericia stærkt tilknyttet til forsvaret. Det har Fredericia Kommune også en klar forventning om, at byen forbliver fremadrettet. Fredericia Kommune vil politisk og myndigheds-mæssigt gøre det, der er nødvendigt for at sikre grundlaget opretholdelse af forsvarets aktiviteter på Ryes Kaserne.

- **Byudvikling**

Fredericia Kommune lægger med Kommuneplan 2013 – 2025 fokus på byudvikling indenfor by-

midten. Fokus er således først og fremmest rettet mod området "Fredericia C" – som ligger ved byens gamle havneområde.

Den politiske prioritering af byudviklingen fremgår af "rækkefølgebestemmelserne" jf. nedenstående kort (højeste prioriteri

er 1a og laveste er 5).

ng

Kommuneplan 2013 – 2025 for Fredericia Kommunes – retningslinjer og deres betydning

Forsvarets arealer på Hyby Fælle er omfattet af følgende udpegninger med tilhørende retningslinjer for beskyttelse mv. af natur, landskab og kulturhistoriske interesser:

Naturområder

Store dele af forsvarets arealer på Hyby Fælle er udlagt som naturområde. Naturområder på land skal bevares og søges udvidet. Naturområderne skal sikres et mangfoldigt og varieret dyre- og planteliv. Hvis der helt undtagelsesvis tillades byggeri eller arealanvendelse, som forringer et naturområde, skal der stilles krav om udlægning af nye naturarealer, så naturværdierne samlet set bliver fastholdt eller forbedret. Dette gælder også for byggeri eller arealanvendelse, som finder sted uden for selve naturområdet, hvis det påvirker naturområdet.

Naturområderne må ikke inddrages til anden eller mere intensiv anvendelse, med mindre naturværdierne samlet bliver fastholdt eller forbedret.

Med henblik på at varetage de biologiske bevaringsinteresser i det åbne land må der ikke efter plan- og miljølovgivningen samt anden relevant lovgivning meddeles tilladelser til aktiviteter, der kan påvirke naturområder i et omfang, som kan hindre opfyldelsen af de fastlagte naturkvalitetsmål.

Naturbeskyttelsesinteresserne skal tilgodeses, også uden for naturområderne.

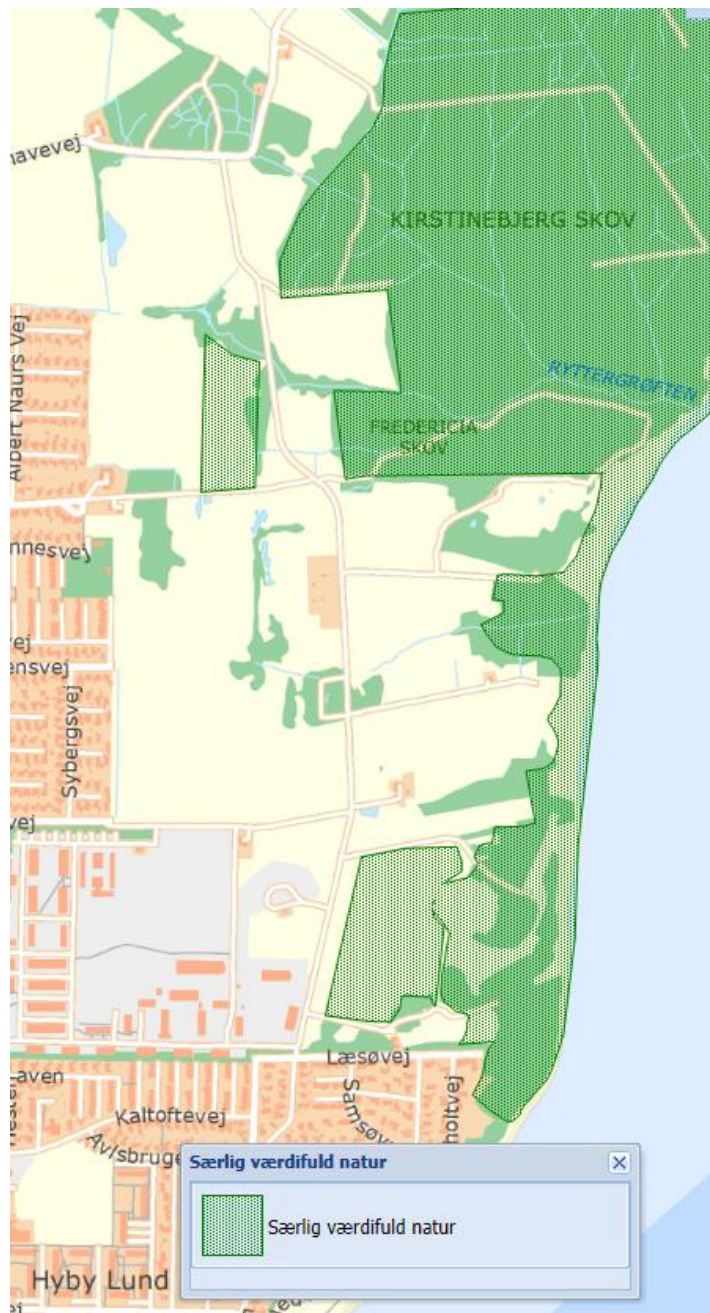
Hvor byggeri sker op til et naturområde, skal der etableres en fri zone mellem naturområdet og den nye bebyggelse. Ud over de specifikt udpegede naturområder er der vist områder med småbiotoper, eksempelvis

små søer, som man skal tage samme hensyn til som de specifikt udpegede naturområder.

Særligt værdifulde naturområder

Store dele af forsvarrets arealer på Hyby Fælle er udlagt som særligt værdifuldt naturområde. De særligt værdifulde naturområder skal bevares og udvides. Deres helt særlige naturværdier skal sikres og gennem pleje og andre tiltag forbedres.

Der skal stilles vilkår, der sikrer overlevelse og fortsat udbredelse af de arter og naturtyper, der ligger til grund for udpegningen af de særligt værdifulde naturområder

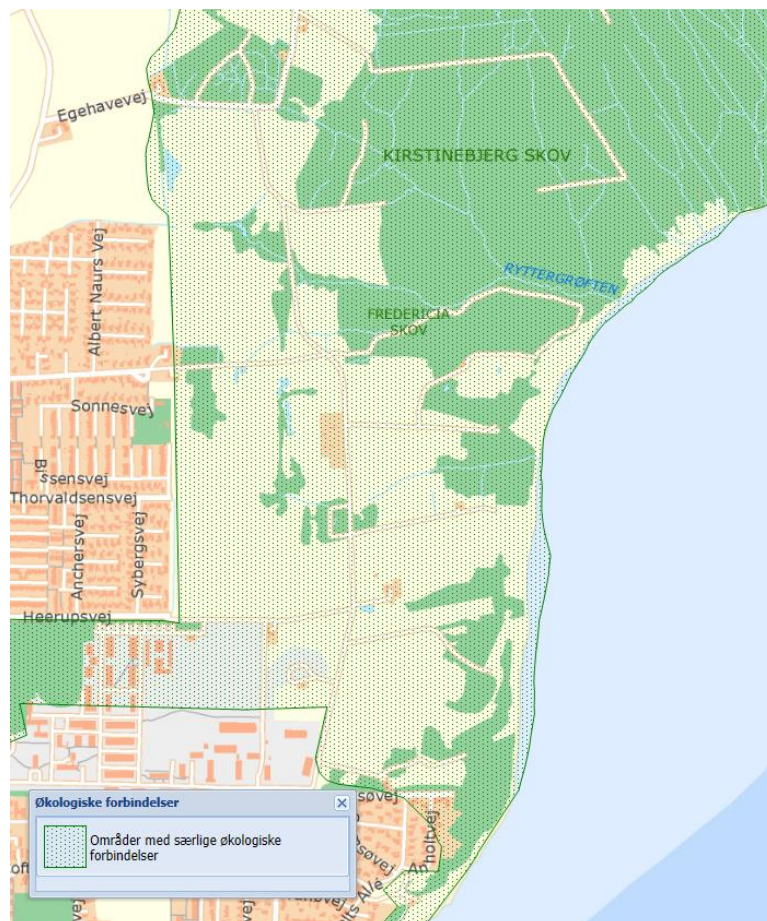

Økologiske forbindelser og potentielle økologiske forbindelser

Forsvarets arealer på Hyby Fælle indgår i område med særlige økologiske forbindelser. I de økologiske forbindelser og potentielle økologiske forbindelser skal dyr og planter naturlige bevælgelsesveje styrkes. Her må ændringer i arealanvendelsen, bl.a. etablering af nye, større anlæg, ikke i væsentlig grad forringe dyre- og plantelivets spredningsmuligheder.

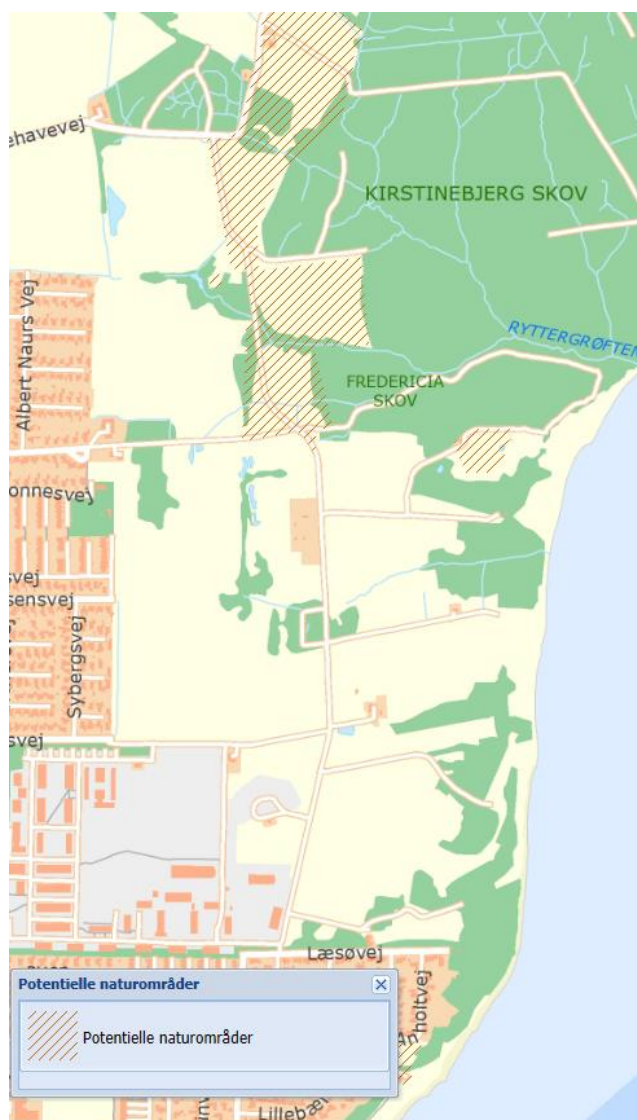
Ved byggeri, anlæg eller ombygning af veje, jernbaner eller lignende, der vil afskære en økologisk forbindelse, skal der stilles krav om tiltag, der sikrer hensynet til en mere sammenhængende natur, eller der skal etableres faunapassager, hvor der er behov for det.

Økologiske forbindelser og potentielle økologiske forbindelser indenfor byzone skal styrke byernes rekreative og naturlige miljøer og indgå og friholdes som rekreative forbindelser ud til det omkringliggende åbne land.

Potentielle naturområder

Inden for forsvarets arealer på Hyby Fælles indgår mindre områder, der er udlagt som potentielle naturområder. De potentielle naturområder skal friholdes for byggeri, anlæg og ændret arealanvendelse, der forringer muligheden for at oprette nye naturområder eller etablere sammenhænge mellem eksisterende naturområder.

Landskaber, landskabsparker og geologiske bevaringsværdier

Hovedparten af forsvarets arealer på Hyby Fælle er omfattet af kommuneplanens retningslinje F3.3.1 om områder med særlige landskabelige, geologiske, naturmæssige og kulturhistoriske værdier (landskabsparker). Ifølge denne retningslinje skal de særlige landskabsmæssige, geologiske, naturmæssige og kulturhistoriske kvaliteter i de fire store sammenhængende landskabsparker, skal i deres helhed søges bevaret.

Retningslinjerne opfylder i øvrigt kravet i planlovens § 11a om udpegning af større uforstyrrede landskaber.

Konklusion

Det ovenanførte betyder, at de natur- og landskabsmæssige værdier i området er beskyttet gennem kommuneplanen. En ”merbeskyttelse” i form af en fredning forekommer derfor Fredericia Kommune at være unødvendig.

Kystnærhedszonen

Ifølge planlovens § 5 skal landets kystområder søges friholdt for bebyggelse og anlæg, som ikke er afhængige af kystnærhed. For planlægningen i kystnærhedszonen gælder, at der kun må inddrages nye arealer i byzone og planlægges for anlæg i landzone, såfremt der er en særlig planlægningsmæssig eller funktionel begrundelse for kystnær lokalisering. Kystnærhedszonen er en normalt 3 km bred zone langs kysterne. Hele Hyby Fælle ligger i kystnærhedszonen.

I Miljøministeriets oversigt over statslige interesser i kommuneplanlægningen 2013 fremgår det af afsnit 8.8, at det fortsat er et mål at friholde de åbne, ubebyggede kystområder, samtidig med at anlæg og bebyggelse, der kræver kystnær beliggenhed, kan indpasses, og de kystnære byer fortsat kan udvikles.

Det er ligeledes et mål, at udviklingen indenfor kystnærhedszonen sker ved, at byudvikling drejes væk fra kysten og ikke foregår langs kysten, så sammenhængende, ubebyggede kyststrækninger ikke opsplittes.

Konklusion

Det betyder, at alle anvendelsesændringer, etablering af nye bygninger i området o.l. som udgangspunkt ikke kan lade sig gøre, medmindre der er tale om aktiviteter, som er afhængige af adgangen til kysten (kystnærhed) og nødvendigvis skal ligge i området. I praksis accepterer Miljøministeriet ikke, at der planlægges for anden anvendelse så tæt på kysten, og ministeriet kan nedlægge veto sådanne sager.

En ”merbeskyttelse” i form af en fredning ift. bebyggelse og anlæg forekommer derfor Fredericia Kommune at være unødvendig.

• Landzone

Forsvarets arealer på Hyby Fælle ligger i landzone. I landzone må der som udgangspunkt ikke foretages udstykning, opføres ny bebyggelse eller ske ændring i anvendelsen af bestående bebyggelse og ubebyggede arealer, jf. planlovens § 35, stk. 1. Der gælder dog en række væsentlige undtagelser fra kravet om tilladelse, jf. planlovens §§ 36–37.

Hovedformålet med landzonebestemmelserne er at modvirke byspredning ved at hindre spredt og

uplanlagt bebyggelse og anlæg i det åbne land og samtidig sikre, at egentlig byudvikling sker, hvor der er åbnet mulighed for det gennem kommune-og lokalplanlægningen. Det åbne land skal således friholdes for anden (uplanlagt) bebyggelse mv. end den, der er nødvendig for driften af landbrug, skovbrug og fiskeri. Ud over at værne om natur og landskab er varetagelsen af de primære erhvervsinteresser således blandt de hensyn, der ligger bag landzonebestemmelserne.

Konklusion

Da en landzonetilladelse beror på en konkret og individuel vurdering af ansøgningen, kan der teoretisk set argumenteres for, at der gives tilladelse til opførelse af nye bygninger i området. Dette vil dog stride ganske væsentligt imod den almindelige praksis på området og samtidig være en udfordring ift. de andre udpegninger i området og omtalte kommuneplanbindinger.

Natur, landskab og fortidsminder – lovmæssige bindinger

Beskyttet natur

Inden for forsvarets arealer på Hyby Fællede findes der naturlokaliteter, der er beskyttet i henhold til naturbeskyttelseslovens § 3 (engarealer, overdrev, vandløb og søer). Der må ifølge naturbeskyttelseslovens § 3 ikke foretages ændring i tilstanden af de beskyttede naturtyper. Bestemmelsen er udformet som en forbudsbestemmelse, men med mulighed for, at kommunen kan dispensere i særlige tilfælde med klagemulighed.

De beskyttede naturtyper har alle deres særlige karaktertræk og bør ud fra en naturbeskyttelsesmæssig synsvinkel normalt bevares i videst mulig omfang. Reglerne er under ét udtryk for en generel samfundsmæssig interesse i, at de beskyttede naturtyper opretholdes og ikke løbende forringes.

Der skal derfor foreligge særlige omstændigheder, før der kan gives dispensation til foranstaltninger, som ændrer tilstanden i de beskyttede naturtyper, når ændringerne er væsentlige eller i modstrid med ønsket om at opretholde de pågældende naturtyper som sådanne. Det er således ikke nok, at der er påvist en væsentlig jordbrugs-eller anden økonomisk eller rekreativ interesse i, at et indgreb finder sted.

For at et indgreb i områdets tilstand eventuelt kan accepteres, må der tillige enten være tale om et område, som ud fra naturbeskyttelseshensyn vurderes som uden særlig interesse, eller om et indgreb, der i sig selv ikke skønnes at medføre nogen afgørende forrykning af tilstanden i området. Dog vil det ikke kunne udelukkes, at andre særlige interesser må tages i betragtning, herunder særlige samfundsmæssige interesser i et projekt. En særlig omstændighed, der eventuelt kan begrunde dispensation fra § 3, kan være, at et ansøgt indgreb har en "naturforbedrende funktion".

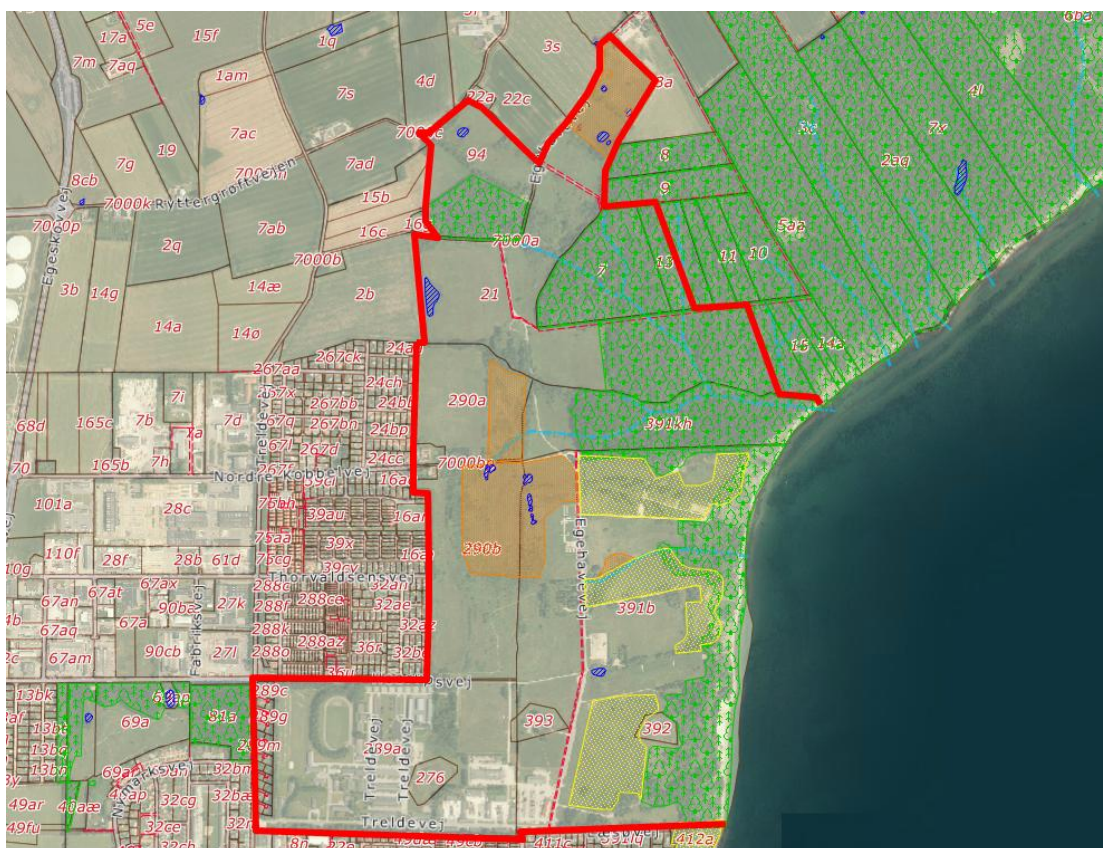
Der er registreret adskillige sjældne dyr og planter på Hyby Fælled Øvelsesplads. En stor del af de sjældne planter og dyr er tilknyttet skredzonen ud mod Lillebælt. Der er bl.a. registreret en række fredede orkideer som Stor Gøgeurt, Tyndakset Gøgeurt, Skov Gøgeurt og Ægbladet Fliglæbe.

På arealet lever også flere sjældne dyr. Bl.a. er der registreret Stor Vandsalamander i flere vandhuller. Kommunen har i 2013 i samarbejde med Ryes Kaserne udsat haletudser af Løvfrø i flere af vandhullerne på Hyby Fællede. Både Stor vandsalamander og Løvfrø er beskyttet via Habitatdirektivets bilag IV. Ifølge habitatdirektivet må der ikke iværksættes aktiviteter, som kan skade bilag IV-arterne og deres yngle-og rasteplasser. Alle former for indfangning eller drab på bilag IV-arter er ulovlig.

Skov

Inden for forsvarets arealer på Hyby Fællede findes der fredskov, der er omfattet af reglerne i skovloven. Skovloven har i ifølge § 1 til formål at bevare og værne landets skove og hertil forøge skovarealet. Loven har endvidere til formål at fremme bæredygtig drift af landets skove. Bæredygtig drift

betyder inddragelse af såvel økonomiske som økologiske og sociale værdier. Det er Naturstyrelsen, der er myndighed på fredskovsarealer.

Beskyttet natur og fredsskov på forsvarets arealer på Hyby Fælle Signatur: Fredsskov (grøn) § 3
beskyttet natur: Vandløb (lyseblå), vandhuller (blå), enge (orange) og overdrev (gul)

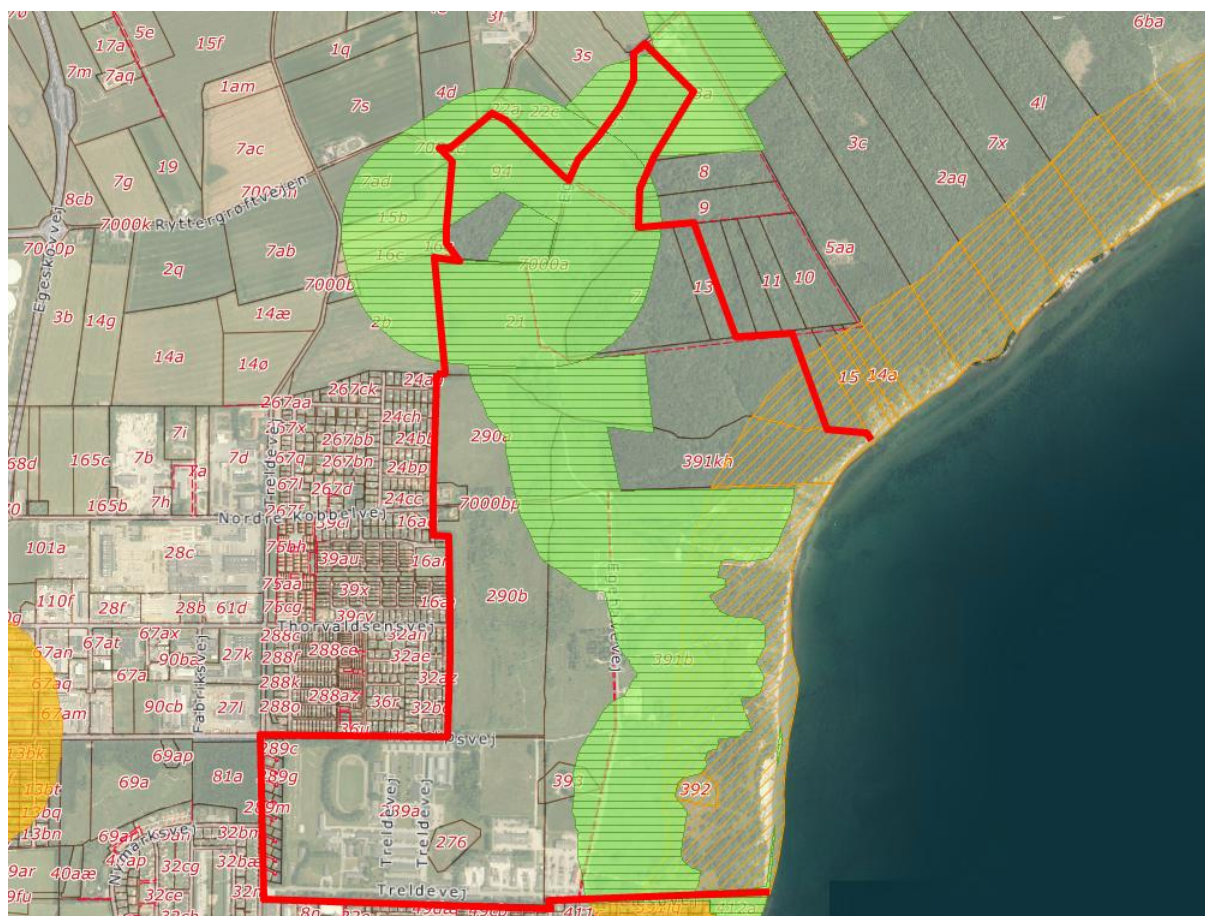
Strandbeskyttelseslinjen

Den østligste del af forsvarets arealer på Hyby Fælle er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 15 (strandbeskyttelseslinjen). Det er som udgangspunkt forbudt at lave indgreb i og på arealer, som ligger indenfor strandbeskyttelseslinjen. § 15 forbyder, at der opføres nye bygninger, eller at der ændres på eksisterende bygninger. Det er ligeledes forbudt at udstykke eller foretage arealoverførsel, så der opstår nye skel. Der kan kun dispenseres i særlige tilfælde. Det er, som ved fredsskov, Naturstyrelsen, der administrerer naturbeskyttelseslovens § 15 og er myndighed på området. Praksis er særdeles restriktiv. På forsvarets areal v/Hyby Fælle forløber strandbeskyttelseslinjen 300 m fra kysten.

Skovbyggelinjer

Den østligste del af forsvarets arealer på Hyby Fælle er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 17 (skovbeskyttelseslinjen). Ifølge naturbeskyttelseslovens § 17 må der ikke placeres bebyggelse, campingvogne og lignende inden for en afstand af 300 m fra skove. For privatejede skove gælder dette

kun, hvis arealet udgør mindst 20 ha sammenhængende skov. Opførelse af nyt byggeri kræver dispensation fra loven. Kommunen er myndighed.

Strandbeskyttelseslinje (orange) og skovbyggelinjer (lys grøn)

Beskyttede fortidsminder

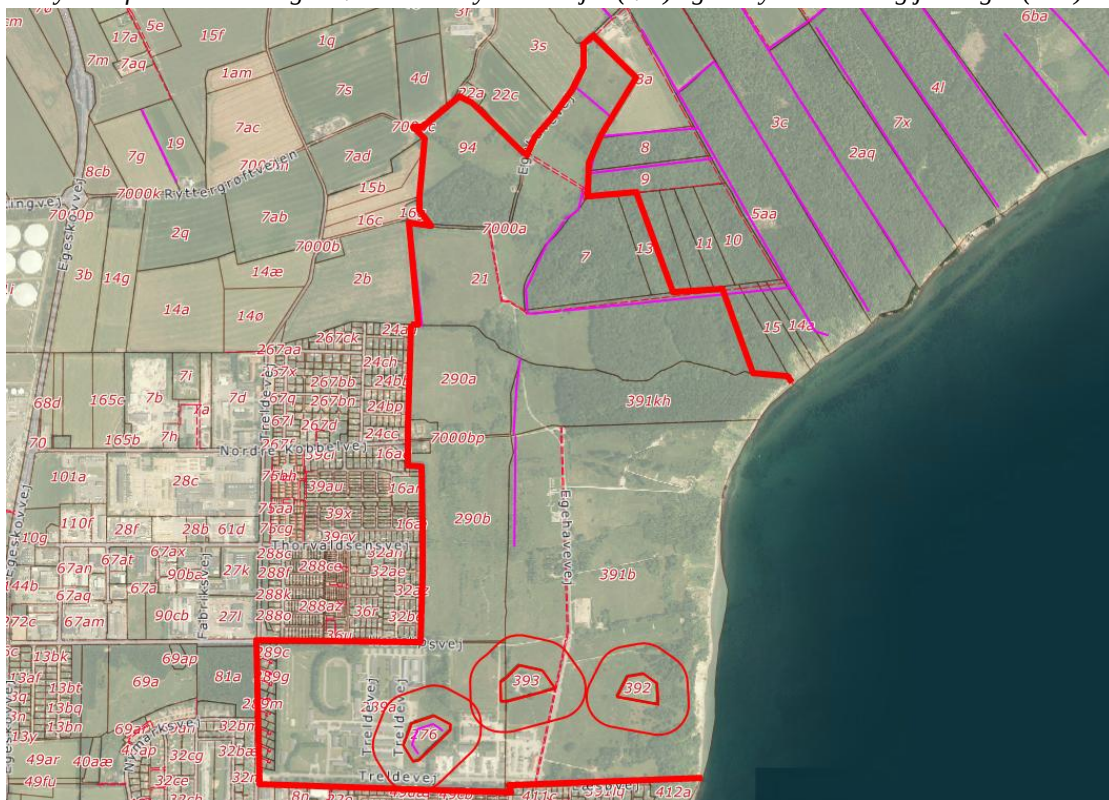
Forsvarets arealer på Hyby Fælles rummer 3 fortidsminder, der er beskyttet i henhold til museumslovens § 29e. Fortidsminderne må ikke fjernes, og der må ikke gøres nogen former for indgreb i dem. Det er Kulturstyrelsen, der er myndighed på området.

Omkring de beskyttede fortidsminder er der i henhold § 18 i naturbeskyttelsesloven fastlagt en 100 m beskyttelseslinje, inden for hvilken der ikke må foretages ændring i tilstanden af arealet. Der kan dog dispenseres herfra. Det er Kulturstyrelsen, der er myndighed på området.

Beskyttede sten-og jorddiger

Forsvarets arealer på Hyby Fælles rummer flere jorddiger, der er beskyttet i henhold til museumslovens § 29a.. Sten-og jorddigerne må ikke fjernes, og der må ikke gøres indgreb i dem uden forudgående dispensation fra Fredericia kommune. Myndighedsbehandlingen er delt mellem kommunen og Kulturstyrelsen – det er således kommunen, der kan dispensere fra bestemmelserne i § 29 a, mens det er Kulturstyrelsen, der varetager håndhævelsen. Kutyme er, at der meddeles dispensation til gennemkørsler i diger ifm. Landbrugsdrift mv., forudsat at diget som helhed ikke beskadiges.

Beskyttede fortidsminder og tilhørende beskyttelseslinjer (rød) og beskyttede sten-og jorddiger (lilla)

Konklusion

Med den værdifulde lovbeskyttede natur og de lovbeskyttede fortidsminder og diger på Hyby Fælled er det meget vanskeligt at forestille sig, at der kan åbnes op for væsentlige tilstandsændringer, der måtte forringe landskab og natur. Samtidigt er det usandsynligt at myndigheder ikke vil give lov til etablering af ny natur, eksempelvis søer, uanset fredning.

Anvendelsesændringer, etablering af nye bygninger i området o.l. inden for strandbeskyttelseslinjen på Hyby Fælled kan som udgangspunkt ikke lade sig gøre, jf. den restriktive praksis.

- **Rekreativ udnyttelse mm.**

Generelt er tilgængeligheden til forswarets arealer i dag optimal – set ud fra forswarets aktiviteter og offentlighedens ønsker. Fredningsforslaget nævner øget adgang til området og samtidig mange restriktioner ift. byggeri og veje, uden at konkretisere dette. Det forekommer uhensigtsmæssigt, da fremtidens ønsker og de dermed forbundne udfordringer er uvisse. De forskellige brugergrupper har forskellige behov, der skal gå op i en højere enhed uanset fredning – herunder adgang for handicappede, MTB-områder og evt. afledte forbudszoner for MTB osv.

Fredericia Kommune ønsker, at der fortsat, uanset forswarets aktiviteter, skal være mulighed for hhv. hundetræning, flugtskydebane, skydebane m.m. på Hyby Fælle, da der er behov for sådanne aktiviteter, og da placeringen er hensigtsmæssig. Ligeledes kan der være bygninger, som ejes af forswaret, der vil kunne anvendes rekreativt/andet, hvis forswaret ikke måtte ønske at anvende disse fremadrettet.

Jagt

Fredericia Kommune ser ikke grund til at forbyde jagt i naturområder – fredet eller ej – og henviser til jagtlovens regler herom. Forswaret udøver jagt i området, og dette medfører ikke, at dyrebestanden er uinteressant. Jagt i bynære områder vurderes desuden ikke at være et problem – bl.a. med Fredericia Kommunes erfaringer med buejagt i kommunens bynære skove. Betragtninger omkring jagt gælder også for regulering.

- **Deklarationer**

Der gøres opmærksom på at der forefindes tinglyste deklarerationer, der vedrører forswarets arealer på Hyby Fælle - bl.a. omhandlende stiadgang fra naboarealer, klubhus til Fredericia Civile Hundeførerforening og arbejdszone ovenpå rørledning mm.

- **Økonomi og ressourcer**

Fredningsforslagets tekst om plejeforpligtigelse henviser bl.a. til kommende drifts-og plejeplan og er ikke uddybende. Det er således ikke muligt ud af fredningsforslaget at aflæse, hvilke eventuelle forpligtigelser Fredericia Kommune vil skulle påtage sig som konsekvens af den eventuelle fredning.”

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse har i et brev af 23. februar 2015 kommenteret fredningsforslaget og har anført følgende i brevet:

”...

1. Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse har i forbindelse med indkaldelsen til offentligt møde den 23. januar 2015 modtaget Danmarks Naturfredningsforenings fredningsforslag for Hyby Fælle, herefter kaldet fælleden, i Fredericia Kommune.

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse skal med den givne anledning fremsætte følgende bemærkninger til fredningsforslaget:

2. Det fremgår af fredningsforslaget, at det drejer sig om et areal på ca. 194 ha, der udgør militærets øvelsesområde og ligger i forbindelse med Ryes Kaserne. Det fremgår endvidere, at området gennem den mangeårige anvendelse til øvelsesformål for militære aktiviteter, har udviklet en enestående naturtilstand. Hertil kommer, at området er et yndet udflugtsmål for Fredericias befolkning, da fælleden umiddelbart grænser op til byen.

Områdets natur og landskab beskrives i forslaget som værdifuldt, vekslende, varieret og dynamisk. Det bemærkes at området beskrives således, til trods for militærets mangeårige aktiviteter.

Baggrunden for fredningsforslaget er ifølge Danmarks Naturfredningsforening, at områdets meget attraktive beliggenhed vil kunne medføre en markant ændring af anvendelsen, hvis Forsvaret opgiver området til militære formål. Således ønsker Danmarks Naturfredningsforening at sikre, at området fortsat anvendes som offentligt naturområde.

Forslagets § 1 opstiller fredningens formål. Herefter skal området ikke gøres til genstand for fremtidig byudvikling, de landskabelige, naturmæssige og kulturhistoriske værdier skal bevares, den rekreative anvendelse skal bevares og området skal friholdes for bebyggelse, veje og andre permanente anlæg.

3. Generelt skal det gøres gældende, at en fredning af fælleden ikke vil være til yderligere gavn for områdets landskabelige, naturmæssige eller rekreative værdier. Danmarks Naturfredningsforening fastslår selv i forslaget, at det netop er militærets mangeårige anvendelse af området som øvelsesterræn, der har været med til at udvikle den nuværende enestående naturtilstand. Således kan det altså afvises, at en fredning vil have betydning eller indvirkning på områdets nuværende tilstand. Forsvarets nuværende anvendelse af området er underlagt meget detaljerede krav i forhold til driften, jf. den gældende Drifts- og Plejeplan 2003-2017.

Områdets anvendelse er i øvrigt allerede reguleret gennem Kommuneplan Fredericia 2013-2025. Således er områdets anvendelse fastsat som ”offentlige formål, militært øvelsesområde, skydebaner og lignende funktioner, der kan indpasses uden at ændre områdets karakter”, jf. Kommuneplanen, s. 444.

I Regionplanen for Vejle Amt 2005 opfordres netop til at området Trelde Næs og Hyby Fælle udpeges til internationalt naturbeskyttelsesområde. Således er der dannet grundlag for, at området udpeges som habitatområde, fordi der i dette område findes helt særlige naturtyper og arter, jf. planens s. 106 f. Området er desuden markeret som ”særligt værdifuldt”, jf. kortet på planens s. 111.

Det må derfor afvises, at der skulle være nogen som helst risiko for at området, såfremt Forsvaret opgiver at anvende området til militære formål, kan blive genstand for ”spekulation” af bebyggelsesmæssig karakter. Dette er allerede fordi det i Kommuneplanen er fastsat, at området ved en evt. flytning af militærets funktioner fortsat skal ”have anvendelse af natur- og rekreativt område, og naturtilstanden skal bevares gennem naturpleje”, jf. Kommuneplanen, s. 444. Endvidere er kommunens planlægning underlagt regionens overordnede politiske linjer, der netop nævner området og foreslår at det bliver udpeget som habitatområde.

Området er ligeledes omfattet af den såkaldte kystnærhedszone, jf. planlovens § 5 a, stk. 3. Der henvises til kortet vedlagt som bilag 2. Dette betyder at områdets anvendelse kun kan ændres, såfremt der er særlig planlægningsmæssig eller funktionel begrundelse for kystnær lokalisering, jf. § 5 b, stk. 1, nr. 1. Ligeledes medfører kystnærhedszonen, at offentlighedens adgang til kysten skal sikres og udbygges, jf. § 5 b, stk. 1, nr. 5.

Endvidere kan det konstateres, at området ifølge Kommuneplanen er beliggende i landzone, ligesom at området med en fremtidig lokalplan vil udlægges til landzone, jf. Kommuneplanen s. 445. Der henvises til kortet vedlagt som bilag 2. Områdets zonestatus kan kun vanskeligt ændres til byzone. Med en landzonestatus følger en lang række begrænsninger og reguleringer, herunder først og fremmest at enhver form for udstykning, opførelse af ny bebyggelse eller ændring af arealanvendelsen kræver landzonetilladelse, jf. planlovens § 35, stk. 1. Landskabshensyn er et af de særligt betydningsfulde hensyn i landzoneadministrationen og det er således ikke realistisk, at der skulle kunne meddeles tilladelse til bymæssig bebyggelse i området. En landzonetilladelse vil ligeledes ikke kunne meddeles, da det eksisterende plangrundlag forhindrer ændret arealanvendelse i området.

Området er således både omfattet af kystnærhedszonen og landzonen. Dette medfører endvidere, at landzonetilladelse kun må meddeles, hvis den ansøgte arealanvendelse har helt underordnet betydning i forhold til de nationale planlægningsinteresser i kystområderne, jf. § 35, stk. 3. Der henvises til kortet vedlagt som bilag 2. I samme bestemmelse er henvist til lovens § 1 der omhandler lovens formål, hvilke bl.a. er at værne om landets natur og miljø, bevare dyre- og plantelivet, samt særligt at bevare værdifulde landskaber og sikre at de åbne kyster fortsat skal udgøre en væsentlig natur- og landskabsressource, jf. § 1, stk. 1 og § 1, stk. 2, nr. 2 og 3 hvilket således yderligere forhindrer den udvikling som Danmarks Naturfredningsforening forudser.

Desuden skal det bemærkes, at området, udover reguleringen igennem kommune- og regions-planlægning, kystnærhedszone og landzone, i forvejen må betegnes som stærkt gennemreguleret. Denne gennemregulering udgøres dels af, at der forefindes en lang række § 3-områder spredt ud over arealet, som der i øvrigt også er redegjort for i forslaget. Endvidere er store dele af arealet dækket af Naturbeskyttelseslovens strand- og skovbeskyttelseslinjer, fredskov og beskyttede sten- og jorddiger, med den beskyttelse disse begreber selvsagt medfører. Endeligt findes der i den sydlige del af fælleden tre rekonstruerede skanser, der netop allerede er fredede. Der henvises i det hele til kortet vedlagt som bilag 1. At området i forvejen må betegnes som stærkt gennemreguleret overflødig gør dermed en yderligere regulering i form af fredning.

Når det ovenstående tages i betragtning, må det antages at det ikke er en realistisk mulighed, at udnytte og udvikle området til bymæssig bebyggelse. Således vil den rige natur, det mangfoldige landskab og den rekreative værdi som området indeholder i dag, ikke kunne ændres i den retning som Danmarks Naturfredningsforening forudser, allerede som følge af den nuværende retstilstand.

4. I forlængelse af redegørelsen for den bestående regulering og beskyttelse af områdets landskabelige, naturmæssige eller rekreative værdier ovenfor under punkt 3, skal der kort henvises til Naturklagenævnets afgørelse af 23. juni 2009 der ophævede fredningen af Flyvestation Værløse, jf. MAD2009.1375NKN.

I sagen der i øvrigt på mange punkter er sammenlignelig med nærværende sag, udtalte Naturklagenævnet, at "det er en forudsætning for anvendelse af fredningsinstituttet, som er et særegent reguleringsmiddel efter naturbeskyttelsesloven, at behovet for beskyttelse ikke på betryggende måde kan opfyldes gennem den generelle naturbeskyttelses- og arealanvendelseslovgivning". Herefter blev fredningen ophævet, som følge af at nævnet fandt, at den allerede eksisterende regulering af arealet i tilstrækkelig grad sikrede områdets naturmæssige, landskabelige og rekreative værdier. Samme begrundelse fandt i øvrigt anvendelse i afgørelserne MAD1997.746NKN, KFE1997.122NKN og KFE1997.123NKN.

5. Fredningsforslagets § 2, 1. pkt., fastslår at fredningen ikke hindrer, "at den militære anvendelse kan fortsætte som hidtil". Dette må bestrides med følgende bemærkninger:

Forslagets § 2, 2. pkt., fastslår at §§ 3-10 først træder "i kraft den dag Forsvaret ikke længere anvender området. Sker dette i etaper, træder fredningen i kraft efterhånden som arealerne overflødiggøres til militære formål". Det bemærkes at §§ 3-10 er den egentlige frednings materielle bestemmelser.

Med bestemmelsen i navnlig forslagets § 2, 2. pkt., er det vanskeligt for Forsvaret at forudse hvornår fredningen reelt vil træde i kraft. Navnlig bestemmelsen om, at fredningen træder i kraft *efterhånden som arealerne overflødiggøres til militære formål*, synes at være meget ukonkret og uklar. Hertil kommer, at det ikke er nævnt hvem der skal foretage vurderingen af denne evt. "etapevis overflødiggørelse". En så ukonkret og skønsmæssig bestemmelse må betegnes som håndhævelsesmæssigt uforudsigelig.

Forsvarets anvendelse af og formål med området kræver en fleksibilitet, der for Forsvaret skaber overskuelighed og til en vis grad handlefrihed, inden for de gældende rammer og reguleringer. Forsvarets uddannelsesbehov er til enhver tid styret af de af Regeringen og Folketinget besluttede missioner i udlandet, og kan således variere og ændre sig efter behov. Hertil kommer at Forsvaret skal kunne foretage relevante ændringer af øvelsesområdet på hurtig og effektiv vis. Dette forudsættes af den proces, der typisk ligger bag eksempelvis besluttede missioner i udlandet, som ofte kan være meget tidspresede anliggender. En fredning af området vil være en direkte hindring af disse behov, der kræver fleksibilitet, en kort tidshorisont og handlekraft, og vil således rent politisk, planlægningsmæssigt og strategisk ikke være en holdbar løsning for Forsvarets anvendelse af området.

Konsekvenserne for Forsvaret af at en fredning gennemføres, vil således være besværliggørelse af en ellers fleksibel anvendelse af området, ligesom udviklingen i retstilstanden for området vil være uforudsigelig, uanset bestemmelsen om ikrafttrædelsen af §§ 3-10. Konsekvenserne vil således være uacceptable for Forsvaret og i øvrigt ramme unødigt hårdt i forhold til målet for fredningsforslaget.

6. Sammenfattende må Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse afvise nødvendigheden af en fredning af øvelsesområdet og fælleden. Det skyldes den allerede eksisterende regulering af området, såvel gennem Forsvarets egen drifts- og plejeplan for området som gennem planlovens og naturbeskyttelseslovens regulering af området. Endvidere skyldes det, at en fredning vil ramme unødigt hårdt, idet en fredning

ville få konsekvenser for Forsvarets uddannelsesmuligheder i forbindelse med bl.a. internationale missioner.

7. I det af DN udarbejdede materiale bag fredningsforslaget, henvises til fredningen af Høvelte-Sandholm-Sjælsmark Øvelsesplads tilbage i år 2000. Henvisningen anvendes af DN til støtte for muligheden for at gennemføre en såkaldt ”sovende fredning”. I den forbindelse skal Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse gøre gældende, at såfremt Fredningsnævnet kommer frem til at gennemføre en lignende sovende fredning, kan den i forslagens § 2 anvendte ordlyd ikke accepteres. I stedet foreslås ordlyden fra ovennævnte fredning i år 2000 anvendt; Nedenstående §§ 3-10 ”træder følgelig først i kraft den dag forsvaret hverken ejer eller anvender hele eller dele af området...”

Fredningsnævnet har sendt udtalelserne fra Fredericia kommune og Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelsen til Danmarks Naturfredningsforening for at foreningen som sagsrejsers har mulighed for at kommentere udtalelserne. I brev af 24. april 2015 har Danmarks Naturfredningsforening anført.

”...

Danmarks Naturfredningsforening har modtaget fredningsnævnets anmodning om kommentarer til udtalelser fra henholdsvis Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse og fra Fredericia Kommune.

Både Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse og Fredericia Kommune har i deres breve henvist til, at kommuneplanen regulerer områdets anvendelse og udlægger dele af det til naturområde, at området allerede i dag er godt beskyttet gennem sin landzonestatus, at området er beliggende i kystnærhedszonen, at det er delvist § 3-beskyttet samt at det er delvist omfattet af strand- og skovbeskyttelseslinjer.

DN skal hertil bemærke, at planer kan ændres, og at de nævnte egentlige beskyttelser ikke omfatter hele området eller har samme flersidede og præcise beskyttelsesniveau som en fredning. Desuden mener DN, at kommunens tilsyneladende intention om at bevare Hyby Fællede som naturområde alene kan sikres gennem fredning, hvis der skal være en garanti for at sikringen er permanent. Videre skal nævnes, at de nuværende udmeldinger fra visse partier vedrørende strandbeskyttelseslinjen og kystnærhedszonen er eksempler på, at planloven kan ændres med forringet beskyttelse som konsekvens.

Forsvarsministeriet henviser desuden i sit brev til, at det ikke er en realistisk mulighed at området bebygges.

Her må DN henvise til, at Miljøministeren nu freder Dyrehaven, selvom ingen vel heller tror, at Dyrehaven vil blive inddraget til byudvikling eller andet. Man freder imidlertid af den gode grund, at ingen ved hvad fremtiden bringer og om et pres på området i fremtiden vil kunne true værdierne.

Forsvarsministeriet henviser videre til fredningssagen for Flyvestation Værløse i Furesø kommune, som man mener på mange måder er sammenlignelig med Hyby-fælledsagen, og som endte med at blive afvist af Naturklagenævnet, fordi nævnet vurderede at området var godt nok beskyttet.

Her må DN tilføje, at den sag på ingen måde er sammenlignelig med Hyby Fællede. Flyvestation Værløse indgik som led i forhandlingerne om kommunalreformen og skulle gøre Farum kommune acceptabel for Værløse kommune i en sammenlægning. Flyvestationen, som Forsvaret stod lige overfor at nedlægge, skulle derfor være et ”plaster på såret” (blev i medierne kaldt for Morgengaven) og indeholde potentielle byudviklingsmuligheder for den efterfølgende sammenlagte kommune, Furesø. Undervejs udarbejdede Naturstyrelsen et Landsplandirektiv, som sikrede at størstedelen af flyvestationen, med de vigtigste landskabs- og naturværdier, blev beskyttet. Det var denne beskyttelse, som Naturklagenævnet fandt, var tilstrækkelig til at sikre området på lige fod med en fredning.

Endelig henviser Forsvarsministeriet til, at såfremt fredningen vedtages, da ønsker man fredningsforslagets § 2 ændret, så der i stedet står, at ”bestemmelserne §§ x – x træder følgende først i kraft den dag forsvaret hverken ejer eller anvender hele eller dele af området”.

DN har stor forståelse for, at der er et behov for at der skal være en fleksibilitet for forsvaret til at handle hurtigt i akutte situationer og at deres arealer skal kunne leve op til dette behov. Med fredningsforslaget har foreningen da heller ikke på nogen måde ønsket at antaste forsvarets rolle og forpligtelser, men blot sikre at de fælles naturværdier ikke inddrages til nye bymæssige formål den dag forsvaret endegyldigt har besluttet at afhænde et område. Her kan henvises til den verserende fredningssag for Kær Vestermark i Sønderborg kommune, som forsvaret afhændede for mindre end et år siden, og som DN og kommunen nu er i gang med at rejse fredningssag for i fællesskab. Med Hyby Fælled ønsker DN at være på forkant med en situation, hvor forsvaret eventuelt afhænder Hyby Fælled, således at fredningen er på plads forinden en eventuel afhændelse. DN er derfor ikke afvisende overfor, at man kan ændre i den formulering, som DN har foreslået under § 2 i fredningsforslaget.

Afslutningsvist skal foreningen understrege, at vi ikke mener at fredningen, som den er fremlagt af DN, har indflydelse på forsvarets nuværende muligheder for at bruge området til forsvarsformål...”

Fredningsnævnets begrundelse og afgørelse

Hyby Fælled er et værdifuldt og afvekslende landskab med stor variation og dynamik. Hyby Fælled er kendetegnet ved tæt skov, stejle kystklinter og dybe kløfter samt store åbne eng-, overdrevs- og slettearealer. Landskabet ligger klemmt mellem massiv bymæssig og industriel udnyttelse fra syd og vest, med en brat overgang ud til Lillebælt mod øst.

Hyby Fælled er et af Forsvarets øvelsesområder, som gennem en mangeårig anvendelse til øvelsesformål for militære aktiviteter har udviklet en enestående naturtilstand med en høj biodiversitet med en rig og varieret flora og fauna.

Fælleden har tidligere været græsningsområde for landsbyen Hyby. Landsbyen var - så vidt vides - en af de landsbyer, som på kongens bud blev fjernet med det formål at forhindre fjenden i at søge dækning.

Udfaldet fra Fredericia i 1849 medførte svære kampe blandt andet også på Fælleden. På den sydlige del af Fælleden er der inden for fredningsområdet to rekonstruerede skanser, der blev anlagt efter Treårskrigen med det formål at beskytte overgangen mellem Fyn og Fredericia mod beskydning.

Hyby Fælled er beskrevet i en beretning om Forsvarets arealer, som Forsvarsministeriets Naturfredningsudvalg og Miljøministeriet udarbejdede i 1974. Forsvarsministeriets Naturfredningsudvalg og Miljøministeriet har konkluderet i beretningen, at Hyby Fælled på sigt på grund af fælledens bynære beliggenhed kan være af betydning for offentligheden og derfor bør sikres som et bebyggelsesfrit område.

Danmarks Naturfredningsforening har i begrundelsen for fredningsforslaget anført blandt andet, at Hyby Fælleds meget attraktive kystnære beliggenhed vil kunne gøre området til genstand for spekulation den dag, Forsvaret måtte opgive fælleden som militært øvelsesområde.

Naturstyrelsen, Kommunernes Landsforening og Danmarks Naturfredningsforening har i ”Handlingsplan for fredninger 2013” prioriteret hovedformålene i fredningsarbejdet og har udpeget landskaber, der er unikke og indeholder værdifulde lokaliteter, større sammenhængende naturområder og større, uforstyrrede landskaber som de landskaber, fredningsarbejdet skal centreres om.

På denne baggrund, og da formålet med fredningen er at sikre fælleden som et større, sammenhængende landskabsområde med nationalt værdifulde lokaliteter, der ikke skal kunne gøres til genstand for fremtidig byudvikling med vejanlæg, bebyggelse og andre permanente anlæg samt at

bevare de landskabelige og naturmæssige kvaliteter, de kulturhistoriske værdier og områdets fremtidige rekreative anvendelse vurderer fredningsnævnet, at de betingelser, der i medfør af naturbeskyttelseslovens § 1, stk. 2, kan begrunde gennemførelsen af en fredning, er opfyldt i denne sag.

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse og Fredericia Kommune har gjort gældende, at en fredning af Hyby Fæled er overflødig, fordi Fælleden er beskyttet gennem den gældende lovgivning.

Fredningsnævnet bemærker hertil, at de generelle beskyttelsesbestemmelser i naturbeskyttelsesloven varetager de samme formål som en fredning, medens planlægningen af områder ud fra planlovgivningen gennemføres af hensyn til andre formål, som derfor kan være i strid med de hensyn, der kan varetages gennem en fredning. Overfredningsnævnet og Naturklagenævnet har i flere afgørelser fastslået, at en fredning i overvejende grad respekterer såvel den overordnede planlægning som den kommunale planlægning for et areal, men at fredningsinstituttet er bragt i anvendelse, hvor de planlægningsmæssige bestemmelser indebærer en utilstrækkelig beskyttelse til opfyldelse af fredningsformålet, eller en fredning findes at medføre en bedre sikring.

Vurderingen af om et område er tilstrækkeligt beskyttet, og om der er en særlig begrundelse for at frede et område, sker konkret og med udgangspunkt i aktuelle og potentielle trusler samt områdets fredningsværdighed.

Selvom der kan opnås en beskyttelse af Hyby Fæled gennem kommune- og lokalplaner og Fælleden i øvrigt er beskyttet gennem naturbeskyttelseslovens generelle bestemmelser, vil bindinger på Hyby Fæled, etableret gennem planlovgivningen, kunne ændres, og ønsket herom vil gøre sig gældende, hvis behovet for boligområder stiger i takt med kravet om bynære boligområder i naturskønne omgivelser. Heroverfor står det enestående landskab med dets rekreative muligheder for hele Fredericias befolkning. Hyby Fæled har ikke alene en lokal værdi, men rummer et enestående landskab, der tillige har stor national værdi. Selvom der ikke er en aktuel trussel mod Hyby Fæled, er Fælleden et af de få nærområder, som kan anvendes til boligformål den dag, Forsvaret opgiver Fælleden. Såfremt Fælleden skal sikres som et nærområde af stor rekreativ værdi og som et enestående landskab, kan denne sikring kun ske gennem en fredning, som alene kan ændres eller ophæves, hvis tungtvejende samfundsmæssige hensyn gør sig gældende.

Fredningsnævnet tager derfor fredningsforslaget til følge.

Fredningsnævnet finder den foreslåede afgrænsning af fredningsområdet hensigtsmæssig til opnåelsen af formålene med fredningen og kan derfor tilslutte sig den geografiske udstrækning af fredningsområdet, som Danmarks Naturfredningsforening har foreslået.

Fredningsnævnet bemærker vedrørende fredningsbestemmelserne:

Formålet med fredningen af Hyby Fæled er ikke at lægge nogen former for hindringer i vejen for Forsvarets aktiviteter på Hyby Fæled. Forsvarets anvendelse af området kan derfor fortsætte som hidtil, ligesom Forsvaret kan foretage alle relevante ændringer af øvelsesområdet for at kunne opfylde de uddannelsesbehov og de krav, der til enhver tid stilles til Forsvaret, så Forsvaret kan løse de opgaver, Regeringen og Folketinget pålægger Forsvaret. Hvis Forsvaret vil ændre anvendelsen af området for at kunne opfylde disse behov og krav, kan dette ske uden dispensation fra fredningsnævnet.

Fredningsbestemmelsernes § 2 skal derfor ændres, således at fredningsbestemmelsernes §§ 3 til 10 først træder i kraft den dag, hvor Forsvaret ikke længere ejer arealerne eller meddeler, at anvendelsen af arealerne til militære formål definitivt opgives helt eller delvist.

Kyststrækningen ud mod Lillebælt er karakteristisk på grund af Lillebæltsleret, som er i konstant skred og bevægelse ud i havet. Det er afgørende, at denne proces ikke forhindres ved kystsikring eller andre tiltag, der forhindrer denne naturlige kystdynamik og skredproces.

Fredningsbestemmelsernes § 3 skal derfor indeholde forbud mod kystsikring og andre tiltag, der kan forhindre denne proces.

Danmarks Naturfredningsforening har tilkendegivet, at forslaget til fredningsbestemmelsernes § 4, stk. 5, udgår på baggrund af Naturstyrelsens indsigelse, jf. styrelsens brev af 24. september 2014.

Fredningsnævnet finder, at der skal fastsættes en frist på 1 år for udarbejdelse af en plejeplan, hvis Forsvaret afhænder Hyby Fælle helt eller delvist. Der skal derfor i fredningsbestemmelsernes § 6, stk. 1, om Naturpleje og Naturgenopretning fastsættes en 1 års frist for udarbejdelsen af en plejeplan.

Danmarks Naturfredningsforening har i fredningsbestemmelsernes § 6, stk. 3, foreslået, at ”Der skal gives grundejere, forpagtere og Danmarks Naturfredningsforening ret til at udtale sig om forslaget til plejeplan”, og at specifikke uenigheder om plejeplanen skal forelægges fredningsnævnet til afgørelse.

Det fremgår hverken af forarbejderne til Naturbeskyttelsesloven eller forarbejderne til plejebekendtgørelsen, at det har været lovgivers mening, at Danmarks Naturfredningsforening skal have en ret til at udtale sig om et forslag til en plejeplan, før en eventuel tvist om en plejeplan eller dele heraf forelægges for fredningsnævnet. Fredningsnævnet finder derfor, at en sådan adgang til at udtale sig om en plejeplan ikke skal fremgå af en fredningsbestemmelse.

Fredningsnævnet ændrer derfor forslaget til fredningsbestemmelsernes § 6 som anført nedenfor.

Med disse bemærkninger fastsætter fredningsnævnet herefter følgende bestemmelser for fredningsområdet:

§ 1 Fredningens formål

Formålet med fredningen er

- At området ikke gøres til genstand for fremtidig byudvikling,
- At de landskabelige og naturmæssige kvaliteter bevares og forbedres,
- At de kulturhistoriske værdier bevares,
- At områdets fremtidige rekreative anvendelse bevares og forbedres,
- At området friholdes for bebyggelse, veje og andre permanente anlæg,

§ 2 Den militære anvendelse

Fredningen hindrer ikke, at den militære anvendelse kan fortsætte som hidtil. Så længe arealerne anvendes af Forsvaret, reguleres arealernes drift og pleje, vejanlæg og bygningsarbejder af den til enhver tid gældende drifts- og plejeplan for Hyby Fælle, udarbejdet i samarbejde mellem Naturstyrelsen og Forsvaret.

Fredningsbestemmelsernes §§ 3-10 træder først i kraft den dag, hvor Forsvaret ikke længere ejer arealerne eller meddeler, at anvendelsen af arealerne til militære formål definitivt opgives helt eller delvist. Sker dette i etaper, træder fredningen i kraft, efterhånden som arealerne ikke længere skal anvendes til militære formål.

§ 3 Bevaring

De fredede arealer skal fastholdes og forbedres som et varieret og dynamisk landskab med store åbne eng-, overdrevs- og slettearealer, tæt skov, stejle kystklinter og dybe kløfter.

Der må ikke iværksættes kystsikringsarbejder eller andre tiltag, der kan forhindre den naturlige kystdynamik og skredproces.

§ 4 Bebyggelse, veje og tekniske anlæg m.v.

I fredningsområdet må der ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder eller andre lignende indretninger samt om- og tilbygninger til eksisterende bebyggelse.

Der må ikke etableres faste konstruktioner og anlæg. Eksempelvis må der således ikke anbringes usædvanlige hegn, tårne og lignende eller master, herunder lysmaster, master for luftledninger til strømforsyning, og der må ikke anlægges sportspladser, motorbaner eller skydebaner eller etableres oplags- eller lossepladser. Der må endvidere ikke opstilles campingvogne i området.

Der må ikke anlægges nye veje i området.

Bygninger og anlæg mv., som alene har tjent til træning af soldater, skal inden for to år, efter at Forsvaret har forladt området endeligt, fjernes på Forsvarets foranledning. Dette omfatter blandt andet de to militære skydebaneanlæg, hvis beliggenhed fremgår af fredningskortet.

§ 5 Retningslinjer for skov- og landbrugsdrift

Løvskov skal opretholdes.

Skovdriften skal være ekstensiv. Der skal konsekvent anvendes hjemmehørende løvtræer ved foryngelser. Skovområderne skal fortsat henligge som urørt skov.

Statens til enhver tid gældende principper for naturnær skovdrift bør i øvrigt følges.

Arealerne må ikke tages ind i en landbrugsmæssig omdrift.

Græsning kan finde sted som led i plejeforanstaltningerne, jf. § 6, eller i det omfang det ikke strider imod fredningens formål.

Arealerne må ikke gødskes, sprøjtes, omlægges eller kalkes, og der må ikke tilskudsfodres.

§ 6 Naturpleje og naturgenopretning

Fredericia Kommune er plejemyndighed på private og kommunalt ejede arealer, mens Naturstyrelsen er plejemyndighed på statsejede arealer.

Naturpleje og naturgenopretning skal udføres i henhold til en plejeplan, som erstatter den for Forsvaret til enhver tid gældende drifts- og plejeplan for Hyby Fællede, og skal følge principperne og beskyttelsesniveauet for den på dette tidspunkt gældende drifts- og plejeplan. Plejeplanen skal indeholde konkrete bestemmelser for områdets anvendelse, pleje og forbedring for at udmønte fredningens formål.

Fredningen er ikke til hinder for, at naturgenopretningstiltag kan finde sted, når disse forudgående er fastlagt i plejeplanen. Plejemyndigheden har ret til uden udgift for vedkommende ejer at foretage naturpleje til opfyldelse af fredningens formål.

Såfremt der ikke kan opnås enighed om plejeplanen og varslede plejeforanstaltninger, skal Fredericia Kommune forelægge plejeplanen og de varslede foranstaltninger for fredningsnævnet, som herefter træffer afgørelse om gennemførelse af plejeforanstaltningerne, jf. den til enhver tid gældende bekendtgørelse om pleje af fredede arealer og tilsyn.

§ 7 Terrænændringer

Der må ikke foretages terrænændringer. Der må ikke fyldes op, graves af eller planeres. Råstofferne må ikke udvindes, heller ikke til eget brug.

§ 8 Jagt

Jagt er ikke tilladt på arealet. Dog kan der foretages bestandsregulering, såfremt der bliver behov for det.

§ 9 Offentlighedens adgang

Uanset fremtidigt ejerforhold er der fri fladefærdsel overalt til fods og på alle tider af døgnet i medfør af fredningen. Dette gælder også hegnede arealer.

Den til enhver tid gældende plejeplan skal sikre offentlighedens adgang gennem fastlæggelse vej- og stiorløb, som tilgodeser et bredt sammensat publikum.

§ 10 Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Erstatningsspørgsmål:

Der tilkendes ifølge naturbeskyttelseslovens § 39, stk. 1, ikke erstatning for fredning af offentligt ejede arealer.

De arealer, som fredningsforslaget omfatter, ejes af Staten og Fredericia Kommune.

Thi bestemmes:

Ejendommene matr. nr. 7, matr. nr. 21 og matr. nr. 94 Trelde, Fredericia jorder, matr. nr. 290 a og matr. nr. 290 b Fredericia Kobbeljorder, matr. nr. 391 kh, del af matr. nr. 391 b, matr. nr. 392 og matr. nr. 393 Fredericia Stadsjorder, samt matr. nr. 7000a og del af matr. nr. 7000 bp Fredericia Kobbeljorder, fredes.

Flemming Davidsen

Vagn Kastbjerg

Bodil Sass Jørgensen

Denne kendelse er sendt til:

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite dn@fredericia.dk

Oberst Susanne Bach Bager, TGR-CH@MIL.DK

Forsvarets Ejendomsstyrelse, fes@mil.dk

Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste, fbc-chdofrc@mil.dk

Miljøjuridisk Rådgiver, fuldmægtig Simon Kristian Pedersen, Forsvarsministeriets
Ejendomsstyrelse, fes-efs06v@mil.dk

Fredericia Kommune

Teamkoordinator Carsten Pedersen, Fredericia Kommune, carsten.pedersen@fredericia.dk

Miljøministeriet Naturstyrelsen/København, nst@nst.dk

Kulturstyrelsen, ka@kulturstyrelsen.dk

Fredericia Museum

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Fredericia, fredericia@dn.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, famham@live.dk

Friluftsrådet, Scaniagade 13, 2450 København SV, pr. mail fr@friluftsraadet.dk

Friluftsrådet c/o Lone Høgholt, trekantomraadet@friluftsraadet.dk

Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V, pr. mail natur@dof.dk

DOF Fredericia, fredericia@dof.dk

Svend Erik Jacobsen, Willumsvænget 14, Fredericia, nikker@mail.dk

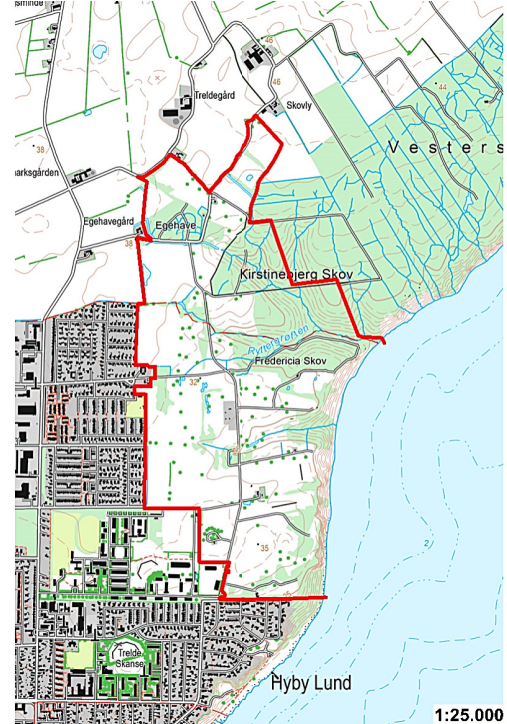
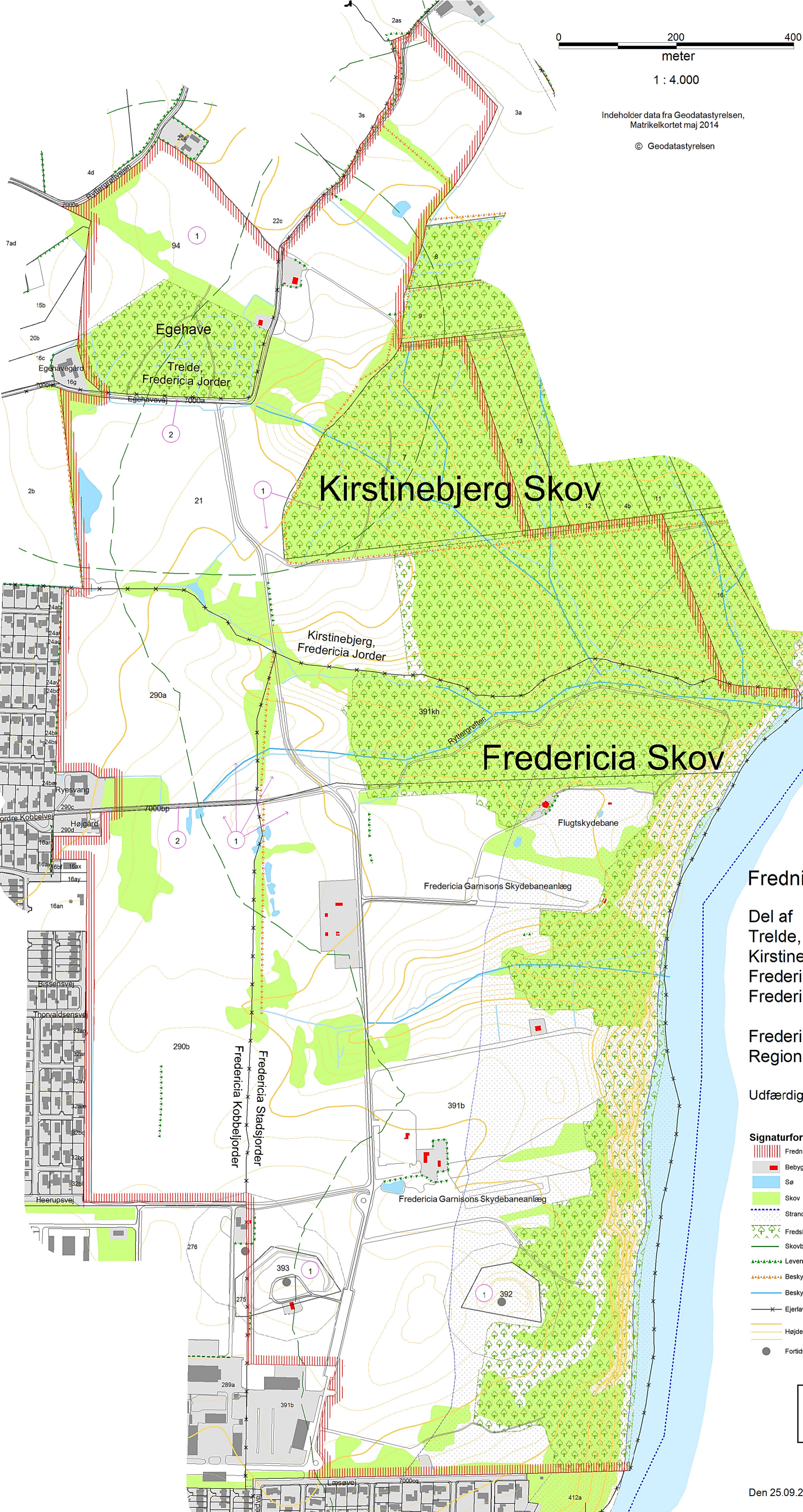
For Fredericia Roklub, Peter Honoré, Lunavænget 2, Fredericia, TOMME-PIERRE@mail.Tele.dk

Svend Erik Jacobsen, Willumsvænget 14, 7000 Fredericia.

Mogens G. Andersen, Fælledvej 44, Fredericia, m-m.G.Andersen@privat.dk

Rikke Flensborg, Sonnesvej 20, Fredericia, rifl71@hotmail.com

Johanne Guldborg, Fælledvej 90, Fredericia, J.Guldborg@live.dk
.John Harpøth, Østervoldgade 24, Fredericia, solfang24@gmail.com
.Torben Jensen, Storkevej 9, Fredericia, TORBENMORGEN@g.mail.com
.Jørgen Thomsen, Sybergsvej 28, Fredericia, jtt@thyrsted.dk
H. Behrendt Andersen, Samsøvej 8, Fredericia, behrendt@andersen.mail.dk
Niels Muurholm, Anholtvej 10, Fredericia, nielsmuurholm@yahoo.dk
Jens Arne Hansen, Vesterdalsvej 30, Fredericia, hanneogiensarne@yahoo.com

Kortbilag 1

Fredningskort Hyby Fælled

Del af
Trelde, Fredericia Jorder
Kirstinebjerg, Fredericia Jorder
Fredericia Stadsjorder
Fredericia Kobbeljorder

Fredericia Kommune
Region Syddanmark

Udfærdiget af Danmarks Naturfredningsforening

- Signaturforklaring**
- Fredningsgrænse
 - Bebyggelse med have / gårdsplads
 - Sø
 - Skov
 - Strandbeskyttelse
 - Fredskov
 - Skovbyggelinje
 - Levende hegn
 - Beskyttet sten og jorddige
 - Beskyttet vandløb
 - Ejerlav
 - Højdekurver
 - Fortidsminde

Fredningskort til brug ved
Fredningsnævnets afgørelse
af juli 2015 i FS 67/2014

Den 25.09.2014 lvi